

fuzinar

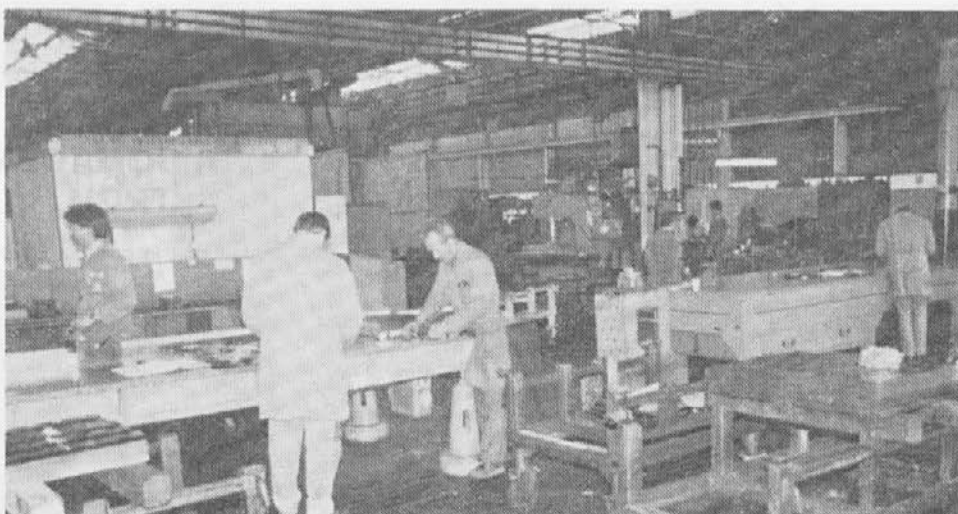
Poština plačana pri pošti
62360 Ravne na Koroškem

Leto XXIX

Ravne na Koroškem, avgust 1992

Št. 8

SE NAM KONČNO OBETA REŠITEV

Vprašanje, kaj bo država storila s slovenskimi železarnami, se je postavljalo že nekaj časa (pravzaprav vse od njihovega poddržavljenja). Sanacija ali stečaj? Študija o narodnogospodarskem pomenu železarstva je potrdila, da ima reševanje slovenskih železarn prednost pred njihovim zapiranjem.

V zadnjem času pa so v javnost prihajale bolj ali manj uradne izjave in komentarji o nameravani prodaji slovenskih železarn tujemu lastniku, vendar pa so bili nepopolni in skrivnostni.

Sedaj pa je že vse jasno: slovenska vlada je namreč 24. julija 1992 sprejela projekt sanacije in rekonstrukcije vseh treh železarn. Do zdaj niso imele celovitega sanacijskega programa - ne zadošča zgolj finančna sanacija, temveč mora ta zajeti tudi trženje, tehnologijo, organizacijo, racionalizacijo in način vodenja železarn.

Položaj ravenške, štorske in jeseniške železarn je slab: dolgovi do republiškega proračuna in javnega sektorja se povečujejo, računi za zemeljski plin niso poravnani, proizvodne zmogljivosti so izkoriščene samo 35-odstotno, obratnih sredstev ni itd., predvidena letošnja izguba je po ocenah Šeškovega ministrstva za industrijo in gradbeništvo kar za 125 milijonov mark.

Vlada se je torej dokončno odločila. Sanacija bo potekala v dveh delih: najprej bo železarnam omogočeno nepretrgano delo (zato jim je odobreno posojilo v višini 5 milijonov mark v tolarški protivrednosti za obratna sredstva), potem pa bo izbran tuji solastnik železarn. Upravni odbor Slovenskih železarn mora po sklepu vlade takoj razpisati mednarodni tender za zbiranje ponudb za odprodajo deleža slovenskih železarn oziroma za njihovo dokapitalizacijo. Razpis mora biti končan v enem mesecu.

Upravni odbor Slovenskih železarn se je sestal že 27. julija 1992 in določil pogoje za prodajo, s katero bi dobili tudi

potrebna sredstva za sanacijo (zanjo bi potrebovali 350 milijonov mark). Po objavi tenderja o prodaji večinskega deleža slovenskih železarn (ne bi bila pa možna prodaja po delih, saj bi tako vsak kupec hotel le najdonosnejše programe) se bo o uradnih ponudbah izrekla vlada. Nekateri preliminarni razgovori z zainteresiranimi kupci so sicer že bili, vendar vlada njihovih imen (še) ne izda.

V kratkem bo torej usoda slovenskih železarn - tudi ravenške - določena. Kakšna bo, je neznanka, čeprav vlada trdi, da je mogoče v pogodbo o prodaji vgraditi nekatere "varovalke" (npr. zaščita pred odpuščanjem zaposlenih).

Nameravana prodaja železarn pa ni prvi tovrsten poskus v slovenskem gospodarskem prostoru. Nedavno je npr. italijansko podjetje Saffa postalo 76-odstoten lastnik Papirnice Količevo. V tovarni si od pogodbe oziroma od enega največjih vlaganj tujih investorjev pri nas obetajo skoraj podvojitve proizvodnih zmogljivosti, večjo kvaliteto in zmanjšanje proizvodnih stroškov ter pridobitev tehnološkega znanja. Zaposlenim pa naj bi zagotovili dolgoročni razvoj, lastniški delež, soupravljanje in dodatno usposabljanje.

Pojavljajo se tudi drugačna (manj optimistična) razmišljanja, predvsem o dolgoročnih posledicah prodaje (razprodaje) slovenskih podjetij na makro nivoju. M. Kos (Delo, 27.6.1992) se npr. boji, da bi lahko tuji kapital ogrozil slovensko samobitnost in identiteto ter politično samostojnost. (Tudi donedavni direktor Slovenskih železarn Andrej Aplenc, ki ga je 29.6.1992 zamenjal dr. Andrej Ocvirk, je zagovornik stališča, da mora biti železarska industrija v večinski državni lasti. Bivši direktor sedaj v časopisih razlaga nedavne poslovne dogodke v Slovenskih železarnah in kritizira odnos vlade do prihodnjega lastniškega in poslovnega položaja Slovenskih železarn).

Upajmo, da se bo vlada pravilno odločila, saj je od nje odvisna naša prihodnost. Poti nazaj potem skorajda ni.

NAŠE DELO V JUNIJU

Želenih rezultatov še ni

Dosegli smo 84,2 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje, kar v kumulativni znaša 67,6 odst. Za 5.570,8 tone prodanih izdelkov smo iztržili 528,4 milijona SIT, kar je v povprečju 94,85 SIT/kg. Od tega smo na domačem trgu prodali 2.337,4 tone v vrednosti 240,1 milijona SIT, v nekdanje republike SFRJ smo prodali 252,8 tone v vrednosti 18,6 milijona SIT, izvozili pa 2.980,6 tone v vrednosti 269,7 milijona SIT oz. 3,4 milijona dolarjev.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

V Jeklarni so izdelali 12.549,7 tone elektrojekla in 112,1 tone jekla, v Jeklarni 1 3064,37 tone jekla, kar je 109,4 odst., v Jeklarni 2 pa 9485,37 tone jekla ali 77,5 odst. mesečnega plana.

Okoliščini, ki sta zavirali proizvodnjo, sta bili okvara boforsa od 6.6. do 11.6. 1992 in pa obratovanje samo enega kotla v kotlarni. S tem je primanjkovalo pare za degazacijo.

Proizvodnja v Valjarni je bila 8.297 ton gredic in 4.313 ton profilov. Kroničnemu pomanjkanju starega železa v prvih petih mesecih se je pridružilo še pomanjkanje plina. Toplotna obdelava je delala s polovično zmogljivostjo, kar se je pokazalo v nezadovoljivi odpremi

profilov. Razmere, v katerih obratujejo, torej ne omogočajo zelenih in potrebnih rezultatov. Še vedno pa dobivajo veliko slabih šarž iz Jeklarne (kosmiči).

V Kovačnici je bil prihod šarž pravočasen glede na naročila. Tudi površina ingotov je boljša kot v preteklih mesecih. Javljanje H2 je neredno predvsem od 40-tonske EOP. V juniju so prejeli 1428,9 tone vložka. Skovali so 1302,7 tone odkovkov. Toplotno so obdelali 1616 ton odkovkov, iz obrata pa so odpremili 1276 ton izdelkov. Zalogo 2200 ton so ostale na istem nivoju. Za 200 ton se je zmanjšala zaloga gotovih izdelkov, povečale pa so se zaloge v medfazi in na vходу. Še vedno pa jim primanjkuje naročil. Odprtih naročil imajo še 896 ton, od tega 269 ton za izvoz. Poglavitni problem ostaja še vedno oskrba s plinom.

Jeklovlek je dosegel 50 odst. načrtovalne skupne proizvodnje. Rezultat je bil delno zadovoljiv le na brušenju, na drugih segmentih pa so bili rezultati zelo slabi. Vzrok temu je pomanjkanje vložka. Vložek, ki prihaja, je še vedno nekaliteten.

Vzmetarna je operativni plan realizirala, dvanajstine letnega plana pa ne, ker jim primanjkuje naročil.

V Strojih sta bili proizvodnja valjev in individualna proizvodnja v okviru napovedi. Nekaj

odstopanj je bilo le zaradi izmečka vložka, dobavljenega iz Kovačnice. Večja odstopanja so pri strojogradnji, kjer kasni dobava komponent iz uvoza, posledica tega pa je nižja proizvodnja.

V Nožih so dosegli operativni mesečni plan. Imeli pa so dosti zastojev, in sicer za 1293 ur, od tega 242 ur na brušenju in 769 ur na grobi mehanski obdelavi. Glavni vzrok temu so predvsem okvare strojev, pomanjkanje dela, dopusti in bolniške.

PROBLEMATIKA PRODAJE NA DOMAČEM TRGU

Valjarna je dosegla 59 odst. količinske in 51 odst. vrednostne realizacije. Na YU trg so prodali 35 odst. količinske in 55 odst. vrednostne realizacije. Plana niso dosegli predvsem zaradi pomanjkanja plina.

Kovačnica je dosegla 84 odst. količinske in 105 odst. vrednostne realizacije. Na YU trg je prodala za 81 odst. količinske in 62 odst. vrednostne realizacije. Tudi v Kovačnici je bil izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja plina.

Jeklovlek je dosegel 40 odst. količinske in 34 odst. vrednostne realizacije, na YU trgu

pa en odst. količinske in 7 odst. vrednostne realizacije.

Rezultati bi bili ugodnejši, če ne bi primanjkovalo vložka.

Orodjarna je dosegla mesečni plan tonažno 107,2 odst. in vrednostno 66,7 odst.. Naročil za naslednje mesece ni dovolj, saj se je trg zelo zmanjšal, a ponudba in konkurenca zelo povečali.

Mesečna proizvodnja Pnevmatike je bila v Sloveniji dosežena 101,9 odst., kar pa ni realen rezultat, saj je bila odpisana kompletna Strmica. Sicer je bila realizacija slaba. Slabo prodajo so imeli zaradi velikih nabav v maju, ko je bilo dogovorjeno razmerje SID : CRD ugodno.

V Sloveniji je bila količinska mesečna realizacija Vzmetarne 21,4 odst. in vrednostna 24,2 odst.. Količinsko razmerje je odraz zaustavljene prodaje dolžnikom, finančno doseganje plana pa kaže na nezmožnost proizvodne panoge (odjemalcev), da zapadle dolgove poravnajo. Prodaje na Hrvaško ni bilo in je glede na uveljavitev carin kmalu ni pričakovati v večjem obsegu.

Stroji so na domačem trgu dosegli planirano količinsko proizvodnjo 72,6 odst. in s tem vrednostno realizacijo 82,9 odst.. Planirane proizvodnje na domačem trgu niso dosegli zaradi forsiranja izvoznih pogodb in nekaj neuspele proizvodnje, predvsem zaradi slabega vložka.

ODSOTNOSTI

Delovni čas smo izrabili 62,14 - odstotno. Odsotnosti so znašale 37,86 odst. in so bile razporejene tako:

-letni dopusti	15,87%
-izr. plač. dopust	0,81%
-bolezni	7,08%
-druge plač. odsotnosti	14,06%
-neplač. odsotnosti	0,04%
SKUPAJ	37,86%

Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,96 odst. in so bile glede na mesec maj višje za 0,16 odst.. Največ nadur so imeli v Jeklarni, 2,71 odst., sledijo Orodjarna 2,61 odst., TSD 2,08 odst., Valjarna 1,99 odst., strojogradnja 1,84 odst., ETS 1,78 odst., Kovačnica 1,7 odst., spec.jeklarna 1,52 odst., Biro za varstvo delavcev 1,02 odst.. Drugi obrati so imeli manj kot odstotek ur v podaljšanem delovnem času.

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG	
	TON		TON		SLT		\$		SLT		SLT	
	junij	zbir	junij	zbir	junij	zbir	junij	zbir	junij	zbir	junij	zbir
JEKLARNA	100,6	73,1	33,9	29,5	46,9	39,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VALJARNA	90,0	72,0	68,5	78,1	91,1	96,8	84,9	60,0	87,6	79,3	112,3	131,0
KOVAČNICA	53,2	48,7	37,5	38,9	72,0	62,3	48,1	32,0	66,0	42,3	131,4	132,2
JEKLOVLEK	50,4	71,8	49,9	71,5	66,9	89,8	70,9	71,5	91,4	89,6	50,5	115,0
SK. METALURGIJA	90,6	70,7	58,5	64,8	79,4	83,7	67,3	61,2	90,2	79,9	104,7	127,1
JEKLOLIVARNA	66,9	64,3	57,3	73,7	84,0	86,5	67,8	76,6	90,8	100,5	93,6	85,3
TSD	46,4	88,6	44,7	83,6	28,9	82,6	19,9	76,0	26,0	98,8	101,3	75,3
ORODJARNA	127,7	148,2	102,1	148,7	72,9	106,4	18,5	35,8	24,7	47,5	150,3	198,0
PNEVMATSKI STROJI	17,3	29,5	33,7	35,3	27,2	56,2	12,9	32,7	18,2	42,8	59,0	106,4
VZMETARNA	28,6	48,2	30,6	51,2	47,3	68,3	162,2	107,5	216,6	134,9	20,4	57,5
SK. PREDELAVA	38,7	65,1	38,7	65,6	41,5	79,8	27,1	70,5	35,8	91,3	68,3	93,7
STROJI IN DELI	33,7	36,5	26,0	38,0	53,6	58,5	45,7	37,5	61,7	51,2	59,1	171,0
SKUPAJ ŽR	64,2	67,6	56,2	64,1	70,5	81,0	55,3	57,9	74,2	76,2	95,0	117,8
INDUSTRIJSKI NOŽI	106,1	95,5	108,5	87,8	144,8	110,6	127,0	92,8	168,9	122,3	153,0	142,2

V časih, ko smo še hodili na redne letne dopuste in na počitnice, smo v poletnem času največ pisali o vzdrževalcih, kajti oni so bili poleti najbolj zaposleni. Zdaj so se časi močno spremenili. Letne dopuste po lastni volji in potrebi so v veliki meri nadomestili prisilni dopusti, počitnic (na morju) si večina zaposlenih ne more privoščiti, nekaj pa je vendarle ostalo, kot je bilo nekdanje: Veliko dela za vzdrževalce poleti. Zato smo v tej številki dali besedo dr. Janezu Bratinu, direktorju Tehniškega sektorja, ki ima v rokah vzdrževanje vseh naprav v Železarni Ravne.

SMO VZDRŽEVALCI IN PROIZVAJALCI

"Vzdrževalci ste neposredno odvisni od razmer v proizvodnih obratih. Kako premagujete krizo, ki jo preživlja železarna?"

"Kadrovsko in organizacijsko se prilagajamo razmeram in se trudimo kar najbolj zmanjšati stroške, ki bremenijo proizvodnjo. V zadnjih letih se je močno skrčilo število zaposlenih tudi v naših obratih - Energetiki, ETS in SGV, Transport se je pripojil k Translogu, kljub temu imamo še vedno zaposlenih 670 ljudi, po zadnjih ukrepih pa jih je na delu okoli 500. Organizirati se moramo tako, da bomo s temi ljudmi opravili vsa predvidena remontna dela, saj zunanjih izvajalcev v železarni ne najemamo več."

"Investicije v železarni so ustavljene, naprave marsikje stare in izrabljene; kako jih uspete vzdrževati, da še obratujejo?"

"Stanje naprav je odvisno od dvojega - od rednega vzdrževanja in od večjih obnovitvenih del ali investicijskega vzdrževanja. Kjer proizvodni obrat ne poskrbi za redno obnavljanje strojev in naprav, kmalu občuti posledice v proizvodnji."

Z zmanjšanim številom vzdrževalcev seveda težko zmagujemo vse delo in dogaja se že, da nekateri obrati zahtevajo močnejše ekipe vzdrževalcev, ker smo jih ob redukciji zaposlovanja preveč skrčili. Vendar smo kljub množičnim predčasnim upokojitvam uspeli zadržati strokovno jedro, kar nam še vedno omogoča kvalitetno vzdrževanje raznovrstnih agregatov po vsej železarni."

"V nekaterih obratih odlagajo večja popravila zaradi

potreb proizvodnje, ponekod pa za večje posege nimajo denarja. Kako na usposobljenost proizvodnih naprav vplivajo razmere na tržišču?"

"Vzdrževalci imamo velike težave s preskrbo z materiali in nadomestnimi deli. Nabavni tokovi so se močno zapletli z najrazličnejšimi kompenzacijskimi verigami, ki jih je težko skleniti in zagotoviti ustrezno blago."

"V Tehniškem sektorju ste odgovorni tudi za preskrbo z energijo."

"Stroški za energijo predstavljajo eno največjih postavk med proizvodnimi stroški v

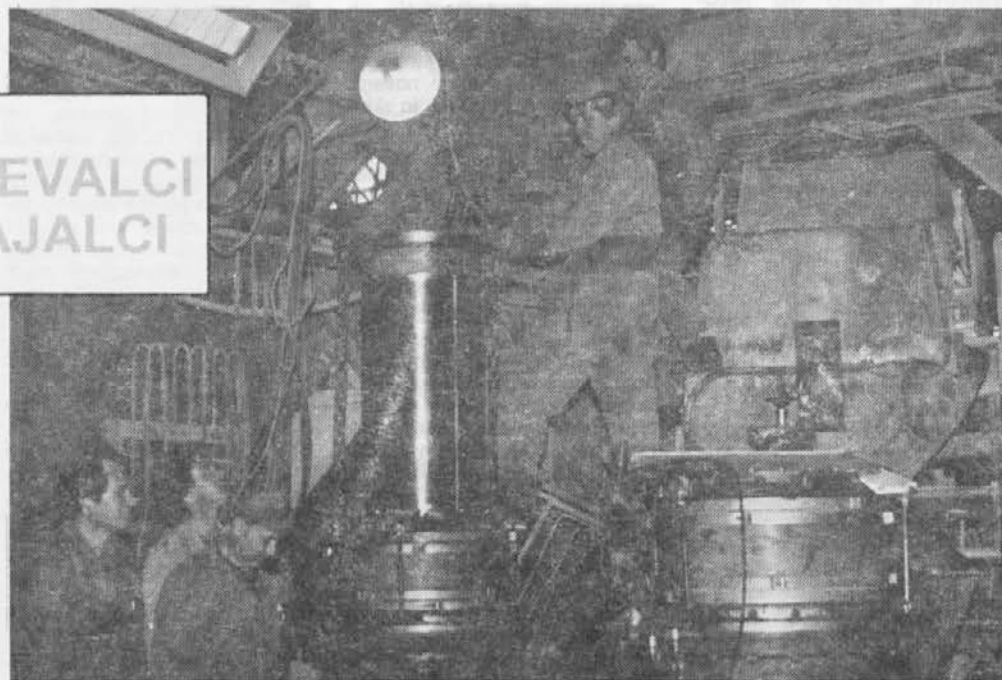
zmore plačevati elektrike v celoti."

"Zaostanek pri plačevanju elektrike visi nad nami kot Damoklejev meč, ki grozi, da bomo ostali brez te prepotrebne energije. Do tega je prišlo, ker ne najdemo možnosti za kompenzacije, kakor so jo na Jese-nicah, denarja pa ni. Še težji problem je plačevanje zemeljskega plina, kjer kompenzacij zaradi uvoza sploh ni. V Železarno dobimo le toliko plina, kolikor ga plačamo sproti, in vsak hip nam ga lahko ukinejo. Posledica zmanjšane dobave je relativno višja cena plina, zaradi

in prikazovanja stroškov, tega ne more nihče niti trditi niti zanikati. Kolikor bo v naši moči, bomo to v kratkem uredili, zato tudi koncentriramo ustrezne službe na enem mestu. Za nas je nujno, da vemo, s kakimi stroški delamo in koliko smo konkurenčni, kajti ni dovolj vedeti, da smo nekaj dobro naredili, če ne vemo, koliko nas je to stalo."

"Vaši oddelki sodelujejo tudi v proizvodnji."

"Sodelujemo s proizvodnimi obrati znotraj železarne in prevzemamo tudi dela zunanjih naročnikov, pa naj gre za

železarni. Za električni tok in zemeljski plin bi morali plačati petino celotne realizacije. Tega ne zmoremo, zato smo veliki dolžniki Elektro gospodarstvu, plin pa od maja dobivamo v zmanjšani količini - le toliko, kolikor ga plačamo sproti."

"Kako v Tehniškem sektorju vplivale na stroške za energijo?"

"Energetiki bdijo nad distribucijo energetskih medijev v železarni. Odkar se trudimo za zmanjšanje stroškov, smo porabo električne energije uravnavali tako, da smo se najprej izogibali prevelikim konicam, v zadnjem letu pa največji porabniki, talilniški agregati, obratujejo skoraj izključno v času nižje tarife. Tako smo v letošnjih prvih petih mesecih kar 95 odstotkov jekla proizvedli popoldne, ponoči in ob koncih tedna, s čimer smo pri energiji veliko prihranili, in ne le to, na račun takega dela topilnice imajo vsi obrati železarne cenejši tok. Pripravljamo pa še nadaljnje akcije za znižanje stroškov."

"Kljub temu železarna ne

fiksni stroškov, ki ob manjši količini plina ostanejo nespremenjeni."

"Kot ostala železarna ste tudi v Tehniškem sektorju doživeli vrsto reorganizacij. Ste dosegli organiziranost, ki vam omogoča optimalno poslovanje?"

"Da organizacija zaživi, je potrebno določeno obdobje. V Tehniškem sektorju imamo toliko povezav z vsemi drugimi obrati in podjetji železarne, da je organizacijska plat za nas še toliko bolj pomembna, je pa tudi zapletena. Organizacijo smo dognali do te mere, da obvladujemo delo - vzdrževanje in racionalno distribucijo in rabo energije, mnogo manj pa uspešno ažurno spremljati stroške, kar je povezano z urejanjem materialnega poslovanja med podjetji in profitnimi centri. V sistemu obračuna in kontrole podatkov še ni pravega reda."

"Po mnenju nekaterih je vzdrževanje v železarni predrago."

"Dokler ni rešena problematika zajejanja, obračunavanja

specialna vzdrževalska dela ali za proizvodnjo novih izdelkov. V zadnjem obdobju je bilo teh del toliko, da smo imeli 20 do 25-odstotno eksterno realizacijo."

"Vendar nekatere dejavnosti organizacijsko izločate iz Tehniškega sektorja."

"Izvršni svet SO Ravne je sklenil, da se vzdrževanje komunalno energetskih naprav prenese na Komunalno podjetje Prevalje. Gre za prenos ljudi in sredstev. To je ena izmed poti za zmanjšanje števila zaposlenih v Tehniškem sektorju. Ni edina in ne zadnja."

"Kaj bo s Tehniškim sektorjem v prihodnje?"

"Želimo kar najbolj racionalno poslovati. Dejavnost in število zaposlenih prilagajamo potrebam proizvodnih obratov. Tako bo tudi v prihodnje."

Upajmo, da se bo kar največ obratov železarne postavilo na noge. Tako bo dovolj dela in kruha za vzdrževalce in tudi za druge."

SINDIKATI

Neodvisnost bdi nad stanovanjsko problematiko

Sindikat Neodvisnosti v železarni posveča nemajhno pozornost stanovanjski problematiki. Svoj glas je prvič povzdignil že ob sprejemanju novega zakona, nato ob letošnjem dodeljevanju najemnih stanovanj v občini, nazadnje je protestiral proti povišanju stanarin.

Ob sprejetju zakona je novembra lani v svojih Sporočilih zapisal:

"Stanovanjski zakon ... to je zakon krivic, izjemnih privilegijev in pomot, napad na minulo delo delavcev. Mnogo, premnogo je v tej mladi in ranljivi državi primerov ropanja delavčevega minulega dela, kradejo jim tovarne, tehnologijo in programe, danes nam skušajo izmakniti stanovanja - naša stanovanja, ki smo jih gradili s sredstvi iz bruto osebnih dohodkov in sklada skupne porabe...v posmeh in norčevanje nam v

odkup s popustom ponujajo naša, že nekajkrat preplačana stanovanja... Danes so to stanovanja, jutri je lahko kaj drugega."

Naprosili smo sekretarja IO sindikata Neodvisnost v železarni Miroslava Garba, da je nekoliko podrobneje predstavil angažiranje tega sindikata na stanovanjskem področju.

"Na organih našega sindikata smo ocenili vsebino novega Stanovanjskega zakona in sklenili javnosti povedati, da se z njim ne strinjamo. Obsodili smo jemanje stanovanjskega fonda, ki ga potem hoče nekdo v zakoniti obliki prodajati nazaj, ter možnost, da dobijo strukture, ki so najbolj odgovorne za propad slovenskega gospodarstva, cele stanovanjske komplekse.

Nezadovoljstvo s tem zakonom smo izrazili tako, da smo poslali protestno pismo slovenskemu parlamentu. Pred tem smo skušali za akcijo animirati druge sindikate, a ni bilo odziva. Tako nam je težje vplivati na proceduralni proces v parlamentu. Če bi bil pritisk ojačan,

bi lahko bila pot sprememb hitrejša.

Prek Konfederacije novih sindikatov Slovenije, ki nas je v prizadevanjih podprla, akcijo pa prepustila nam, saj smo po nekaterih podatkih prav v občini Ravne največ odvajali za stanovanjsko gradnjo, smo se najavili ministrstvu za varstvo okolja in urejanje prostora, g. Jazbinšku, a nas še vse do danes ni sprejel. Ocenjujemo, da prav to ministrstvo seje med železarje največ nemira, saj povečuje cene uslug, realno pa plače padajo. Tega ne mislimo opazovati, tudi najnovejšega predloga za povišanje stanarine ne. Oster protest smo naslovili na Stanovanjsko podjetje Ravne in se z direktorjem dogovorili, da se sestanemo pred sejo njihovega upravnega odbora. Kolikor poznam mentaliteto našega članstva, ne bomo soglašali s takšnim povišanjem stanarin, kot ga dovoljuje ministrstvo.

V zvezi z upravnim odborom stanovanjskega podjetja bi povedal še to, da smo na našem izvršnem odboru izrekli kritike na predstavnike delavcev

železarne v tem odboru. Pred sejo večkrat ne pridobijo našega mnenja.

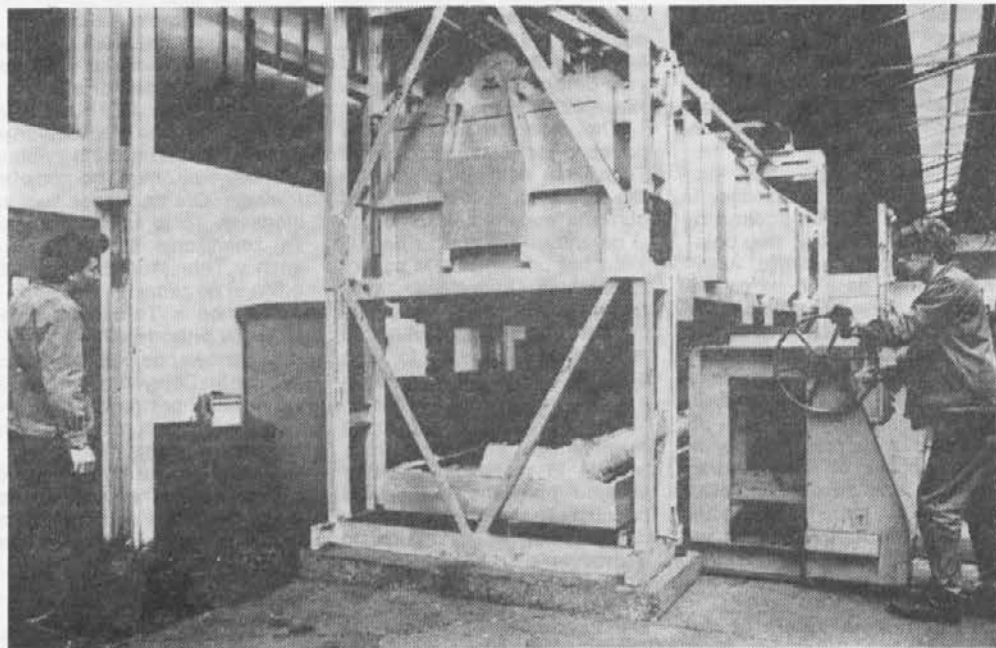
Pripombe smo imeli tudi na merila za dodeljevanje stanovanj. Nismo se strinjali, da bi pri dodeljevanju navadnih in socialnih stanovanj upoštevali tudi kadrovske kriterije. Menili smo, da bi imeli fizični delavci s sprejetjem tega kriterija veliko manj možnosti za pridobitev stanovanja. Smo namreč bolj skeptični do dodeljevanja kadrovskega točka. Zahtevali smo, da je kadrovska lista posebej oblikovana, ne pa da je za vse prosluce ena sama, kot je pritožbeni organ en sam, le upravni odbor kot prva stopnja namreč, druge stopnje pa sploh ni. To je potem načelo "kadija tuži - kadija sudi"; nekdo merila postavi, ni pa nikogar, ki bi lahko njihove "morebitne napake" popravljal.

Je pa še druga ugotovitev: stanovanjsko podjetje je danes družba z omejeno odgovornostjo. Če je dejanski lastnik ne bo nadziral, se lahko zgodi, da bo 1700 stanovanj dobila v svoje roke peščica ljudi.

Na vso našeto problematiko želimo danes opozarjati v neodvisnem sindikatu, se pa tudi zavedamo, da ta problematika ni preprosta. Nedvomno pa se pri mnogih problemih potrjuje naša ugotovitev z začetka, da je novi Stanovanjski zakon v mnogočem sporen.

Helena Merkač

ZA ENAKOMERNO TRDOTO PO VSEJ DOLŽINI

Pri nožu, kot perspektivnem izdelku naše železarne, je izredno pomembna ena-komernost trdot po vsej dolžini.

V obratu se lahko pohvalijo, da imajo popuščno peč, s katero dosegajo pri štiri- ali pet-metrskem nožu trdoto + - 1 HRC. To je posledica nedavne predelave, ki sta jo opravili angleški firmi COOPER HEAT in EURO THERM, dela pa so vodili v našem investicijskem razvoju pod vodstvom dipl. inž. Vlada Hrnčiča. Kot je povedal vodja toplotne obdelave v Nožih inž. Roman Pori, so uvedli lahko obzidavo s keramično volno, krmiljenje so uredili s teritoriji, namesto prejšnjega horizontalnega mešanja zraka z dvema regulatorjema pa imajo zdaj vertikalno s štirimi. Zaradi vseh teh novosti je manjša poraba energije, točnost peči pa povečana na + - 3°C. Končna posledica je seveda enakomernost trdot, zato nameravajo v kalinici Nožev tako posodobiti še druge peči.

H. Merkač

SKRB ZA RASTJE V ŽELEZARNI

Pravijo, da pred pragom spoznaš, v kakšno hišo boš stopil, in da tovarno prepoznaš pred plotom, ki jo ograjuje. Če ne pred njim, pa za njim, bi lahko rekli za Železarno Ravne. Po urejenih nasadih in zelenicah, ki prišleca pozdravljajo ob vhodu v tovarno in ob posameznih halah, bi težko kdo rekel, da prihaja v železarno - tovarno s črno metalurgijo.

Kakor ni notranost proizvodnih hal povsod enako urejena, tudi za celotno površino železarne (ki meri blizu 800 000 m²) ni mogoče reči, da je iz škatlice. Vendar je urejenih površin veliko in so tudi redno vzdrževane. Zanje skrbi oddelek za komunalno dejavnost, ki ga vodi Rudi Lesjak in je del podjetja Zaščita. Razen zunanjsčine - zunaj železarniškega plotu sta parka ob gasilskem domu in pri spomeniku padlim pred glavnim vhodom - ima na skrbi tudi čiščenje večine poslovnih prostorov v železarni (le Valjarna, Jeklovlek in Jeklarna imajo svoje čistilke) ter DTK in samski dom ob Suhl. Poslovne prostore opremljajo tudi z rožami in zelenjem, ki jih vzgajajo v lastnem rastlinjaku. Že več let železarna ni kupila nobene rože, tudi zemljo za presajanje pripravljajo v oddelku sami.

Skrb za rože je pred dobrim letom prevzela Alojzija Vujevič. Pravi, da ima z njimi veliko veselje - to se odraža tudi na rastju, ki ga vzgaja in neguje.

Mojca Potočnik

VARSTVO IN UREJANJE OKOLJA

AVSTRIJSKA ZAHVALA ŽELEZARNI RAVNE

V soboto, 20. junija, je bilo na Prevaljah srečanje predstavnikov obmejnih občin Slovenije in Avstrije ter organizacij Zelenih z obeh strani meje. Organizirali sta ga občini Pliberk in Ravne, na njem pa so govorili o problematiki varstva okolja.

Predstavniki Neodvisnega društva za zaščito Labotske doline iz Št. Pavla je na srečanju prebral pismo, v katerem društvo izraža podporo slovenskim prizadevanjem za varstvo okolja in poziva deželi Koroško in Štajersko ter državo Avstrijo, naj Sloveniji pomagajo pri sanaciji šoštanske elektrarne.

V zvezi z Železarno Ravne so napisali:

"V gozdovih Labotske doline smo na podlagi analiz smrekovih iglic ugotavljali, da poleg glavnega škodljivca, domače elektrarne na rjavi premog, v to dolino sega tudi vpliv Železarne Ravne, in to vse od začetka njenega intenzivnega obratovanja v letu 1943 naprej.

Posebno jasno je bilo mogoče ugotoviti čas, ko je Železarna Ravne prešla od kurjave z mazutom na kurjenje z neškodljivim zemeljskim plinom, oziroma trenutek, ko je bilo mesto Ravne priključeno na sistem daljinskega ogrevanja iz železarne (leta 1973). S tem ste že zelo zgodaj prešli na okolju prijazen način toplotne oskrbe kraja - kljub zahtevnim investicijskim posegom - in ste postali tudi nam na Koroškem vzor pri reševanju te problematike.

Z zmanjšanjem emisije škodljivih snovi ste ublažili neugodne obremenitve gozdov kakor tudi prebivalstva, za kar smo vam dolžni veliko zahvalo."

(Prevod iz nemščine: dr. Janez Bratina)

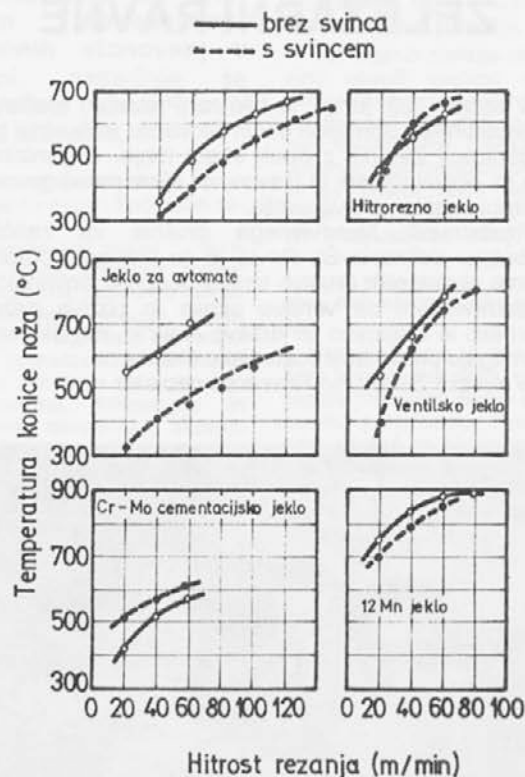
KAJ SMEMO VEDETI O SVINCU

1. Splošne lastnosti, vloga v jeklu

Ker živimo na njegovem izviru in zajemamo iz njega vsakokrat, ko se peljemo z avtomobilom, nam svinec ni nez-

titan, vanadij, uran imajo komaj 20 W/mK.

Z ogrevanjem se trikrat bolj razteguje kot železo pa tudi pol težji je od njega. Vse te lastnosti ne omejujejo njegove uporabnosti v jeklu, pač pa mu manjša vrednost hlapljivost (1740°C,

nan. V jeklu ta element nima kake izrazite vloge, vendar pride prav za lažjo mehansko obdelavo - odrezovanje z rezili. Znan je že dolgo, saj nekateri domnevajo, da so oblastniki Rimskega imperija telesno propadli zavoilji vode, ki so jo napeljali skozi mesto po svinčenih cevih. V zemlji ga je 0,003 %, kar pomeni, da ga je desetkrat manj od kroma in dvestokrat manj od titana.

Ker je zelo mehak (3 HB nasproti srebru z 20 HB ali železu s 45 HB), si z njim umažemo (posvinjamo) roke, lahko pa z njim tudi pišemo. Po njem ima ime svinčnik.

Moti se, kdor misli, da je kovina toliko bolj toplotni prevodnik, kolikor mehkejša je. Srebro je šestkrat trše od svinca, pa prevaja 400 W na meter na stopinjo Kelvina, medtem ko zmora svinec le 35 W/mK. Seveda so še slabši od njega:

oksidi pa že pri 1500°C), združena s strupenostjo. Ker pa ga dodajamo šele v jekleni curek ali ponovno ter hlače pridno vlečemo nad streho, ni sitnosti z zdravjem. Navadno ga vsujemo le malo (da ga bo manj kot 0,5 % jekla), in to v obliki kroglic debeline 1 - 2 mm. Priročen je tudi prah glajenice, saj tako lahko pričakujemo izboljšanje mehanske obdelovalnosti obenem še z žveplom. Lahko vsujemo v curek zlitino svinca z antimonom ali kositom ali cerom - kar pač želimo imeti v jeklu. Izkoristek legiranja je 20-50 %.

Prijetnejši od žvepla - ki tudi izboljšuje možnost odrezovanja - je zato, ker ne poslabša mehanskih lastnosti v nobeni smeri izdelka, medtem ko žveplo izda svojo navzočnost s tem, da zmanjša razteznost trdnost prečno na smer, v kateri smo bili jeklo kovali.

Mehanske lastnosti pri 20°C se s svincom ne zamajajo - celo obrabna obstojnost jekla z 12 % Mn ostane, čeprav se mehanska obdelovalnost izboljša. Enako odločno so pri sobni temperaturi tudi vsa druga jekla s svincom. Ko pa ogrozi mehanske lastnosti jekla ogreje, se pokaže svinec za pravega izdajalca. Že 0,5 % ga je preveč za ohranitev trdnosti, posebej pa še žilavosti. To zastrepja enako kot kositer. Svinčev toplotni raztezek povzroči napenjanje jekla. Napetosti, ki ne koristijo, pa škodujejo, saj lahko skupaj z delovnimi presežejo trdnost jekla in izdelek dobi mlade, žal take, da niso za kaj. Največje napetosti so pri 327°C, nevarne pa so v celotnem območju med 250 in 400°C.

Jeklo, ki se sicer z lahkoto in lepom dajo stružiti, prinese svinec nekaj temperaturne občutljivosti. Napetost jim zmanjša razteznost, zmožnost stanjšanja in žilavost pri povišani temperaturi. Najslabše lastnosti so pri 327°C.

Čudno je, da hitroreznim ali utopnim jeklom ne zmanjša trdnosti po popuščanju niti ne rezilnosti ustreznim strgarskim nožem. In pri sobni temperaturi je svinec, kot rečeno, prav nevsirovljiv družabnik. Jeklo ima enako trdnost, elastičnost, žilavost, obstojnost proti utrujanju, razteznost, kot da svinca ne pozna. Ni čudno, saj je svinec v železu povsem netopen (se ne zlije, ne legira z njim), obenem

pa tako obziren, da se ne druži v skupine, temveč je prav na drobno razpršen po vsem jeklu. Z navadnim optičnim mikroskopom ga ne moremo izslediti, če ga je manj kot 0,5 %. Kadar se topilec na kak način pretihotapi več svinca, je pa složnosti z železom konec. Tedaj na struženem izdelku vidimo svinčene žile - znansko nezaupanje konstrukterja.

Netopnost v železu pomeni, da se tudi temperature, pri katerih vsako jeklo prehaja v različne strukture, ne spreminijo z vstopom našega akumulatorskega znanca.

Ne spremeni obstojnosti jekel (npr. C15) proti staranju, toda poveča obstojnost nelegiranih jekel nasploh zoper nevarnost grobih zrn, če po nesreči previsoko ogrejemo za kaljenje. Še en njegov poseg v toplotno obdelavo poznamo, pa tudi ta ni prav odločen. Nelegiranim jeklom namreč svinec nekoliko zmanjša globino, do katere se prekalijo. Legirana ga tudi v tem pogledu ne upoštevajo.

Kot kaže, je svinec nadarjen le za eno vlogo v družbi elementov, ki ustvarjajo lastnosti jekel: stori jeklo ubogljivo med struženjem in lepo gladko po njem. Tako nam prihrani veliko časa, denarja, skrbi in jeze. To pa ni nepomembno.

OSKRBA Z ENERGIJO V JUNIJU

V juniju smo od primarnih energentov nabavili samo zemeljski plin in kurilno olje, medtem ko smo propan-butan rabili iz zaloge. Zaradi neporavnanih obveznosti do Petrola smo imeli cel junij zmanjšano dobavo zemeljskega plina. Odjem je bil dovoljen le od 1.000 do 3.100 Sm³/h, odvisno od zakupa. Zaradi tega je bila prekinjena oskrba nekaterim porabnikom. Delno smo zemeljski plin nadomestili v metalurgiji s propan-butanom in v kotlarni za proizvodnjo pare s kurilnim oljem oz. mazutom, vendar je bilo zaradi nizkih zalog teh goriv nemogoče v celoti pokriti potrebe.

Zaradi slabe kvalitete mazuta je bila večkrat motena tudi proizvodnja pare. Da smo je vseeno zagotovili zadosti za vakuumsko ponovno peč v Jeklarni, smo občasno morali kljub pomanjkanju plina parni kotel kuriti tudi z zemeljskim plinom.

Proizvodnja in oskrba porabnikov z drugimi sekundarnimi energenti je bila v redu.

Zbrali smo 64,9 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili 3 tone olja za kurjavo, skupno pa smo zbrali 4,2 tone odpadnega olja.

Poleg nabave in oskrbe porabnikov z energenti smo izvajali še planirane preglede in popravila energetskih naprav in omrežja, vse vročevodne kotle in 150-kubične ovalne rezervoarje za propan-butan pa je pregledal tudi inšpektor parnih kotlov. Obnovili smo del vodovoda pitne vode s cevni alkaten, in sicer od jeklovleka do mešalne postaje ZPZ. Obnovili smo tudi antikorozijsko zaščito na delu omrežja energetskih medijev.

Ferdinand Kotnik, inž.

VARČEVANJE Z ENERGIJO

POSKRIBIMO, DA BO RAČUN ZA ELEKTRIKO NIŽJI

Poraba energije in tudi cena presegata že vse meje razuma. Stalno, ko dobimo položnice za plačilo porabljene energije, se razburjamo, primerjamo porabo s sosedji in ugotavljamo, da je zelo različna. V večini primerov so za to "krivi" števeci, ki ne kažejo točno. Take so pač naše tolažbe. Nikoli pa ni dovolj časa, da bi naredili analizo in se vprašali, kje pa so vzroki za večjo porabo.

Zaradi tega smo se odločili, da z nasveti pripomoremo k zmanjšanju porabe električne energije.

Iz navedenega primera se vidi, kje so vzroki, da je sosed dobil 50 % manjši račun za električno energijo, čeprav je v obeh primerih štiričlanska družina.

1. SANITARNA TOPLA VODA

VARČNO

- nastavitev temperature vode v bojlerju do 50°C
- tuširanje
- pipe s perlatorjem (50 % prihranka vode)
- namestitve pretočnega bojlerja v kuhinji
- uporabljati nočni tok za segrevanje STV

NI VARČNO

- nastavitev temperature vode na 60°C; pri tej temperaturi se intenzivno začne izločati kamen
- kopanje v kadi
- pomivanje posode pod tekočo vodo
- iz pipe kaplja topla voda - tesnjenje

2. GOSPODINJSKI APARATI

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK

VARČNO

- kuhamo vedno s pokritim loncem, ki naj ne bo manjši od grelna plošče; če je mogoče, še z malo tekočine
- za jedi, ki se dolgo kuhajo, je prav, da uporabimo lonec ekonom
- uporaba varčne posode
- kuhanje na plošči s termostatom, ki avtomatično uravnava temperaturo

NI VARČNO

- nepotrebno odpiranje pečice
- kar se počasi kuha, je lahko sicer dobro, a po nepotrebnem porabi veliko elektrike

PRALNI STROJ

VARČNO

- izpuščanje predpranja, če perilo ni umazano

NI VARČNO

- boben, napolnjen do polovice, nikakor ne pomeni prihranka energije

SUŠENJE PERILA

- najvarčnejše je še vedno sušenje na prostem
- centrifuga je bolj varčna

HLADILNIKI

VARČNO

- ne jih postavljati v bližino izvorov toplote
- okoli hladilnika ali skrinje mora krožiti zrak
- najprimernejša nastavitve temperature je od 5 do 7°C, v zmrzovalniku pa -18°C
- pomembno je, da večkrat obrišemo prah s hrbtne strani hladilnika (s kondenzatorja)
- važna je razporeditev živil v njem

NI VARČNO

- pojav ledu v notranjosti je znak, da so vrata netesna
- shranjevanje toplih jedi
- hladilnik ali skrinja ne sodita v vlažne kletne prostore
- ne odpiramo pogosto

POMIVALNI STROJ

VARČNO

- program prilagodi stopnji umazanosti in vrsti posode

NI VARČNO

- napolnjen stroj ne dela varčno

PRIMER: bistveni ukrepi, ki so pripomogli k varčni uporabi električnega toka, so:

VARČNO

- vklop bojlerja samo na poceni tok
- temperatura vode na bojlerju, nastavljena na največ 50°C
- tuširanje
- pretočni bojler v kuhinji
- skrinja, postavljena v suhi kleti, kjer je cirkulacija zraka okoli nje intenzivna
- pranje perila, ko je tok cenejši

NI VARČNO

- stalno vklopljen bojler
- temperatura vode na bojlerju nastavljena na največ 60°C
- kopanje v kadi
- za potrebe v kuhinji se uporablja topla voda iz 80-litrskega bojlerja, ki je v kopalnici
- skrinja, postavljena v stanovanju v shrambi; cirkulacija zraka je omejena
- pranje perila po potrebi.

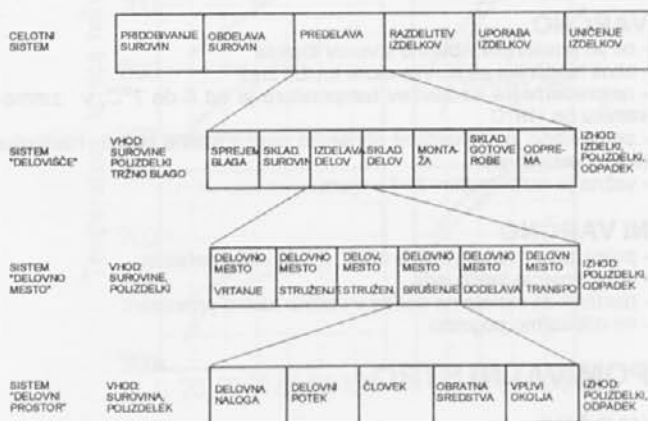
OBLIKOVANJE TOKA MATERIALA V OBRATU

Oblikovanje toka materiala je organizacijska dejavnost, ki se ukvarja z nalogo, da planira in oblikuje predmet dela ter potek njegovega gibanja v obratu do potrošniškega mesta.

PODROČJA RAZISKOVANJA IN OBLIKOVANJA TOKA MATERIALA

- položaj delovnih mest znotraj obrata
- pot obdelovancev med delovnimi mesti (hala, delavnica, odelek, zgradba itd.)
- transportne poti obdelovancev.

V sistemsko tehničnem načinu opazovanja so področja opredeljena kot sistemi, ki so točno definirani in tvorijo stopničasto zaporedje toka materiala (slika 1)

Slika 1: Sistemi toka materiala

ODVISNOST TOKA MATERIALA OD TOKA INFORMACIJ

Tok informacij sproži dogodke v obliki navodila. Informacija zato prehiteva tok materiala in naznanjuje, kje, kako, kdaj in kaj se dogodi z obdelovancem. Če informacije ni, se nič ne zgodi. Večinoma tečejo informacije, ko obdelovanec miruje, in obratno. Ta proces stane čas in denar, zato se je treba potruditi, da se po možnosti dogodki upoštevajo že pri konstrukciji.

CILJI OBLIKOVANJA TOKA MATERIALA

- pospešitev pretoka obdelovancev z obsežnim reduciranjem dogodkov rokovanja, preizkušanja in ležanja obdelovancev
- izboljšanje produktivnosti z upoštevanjem humanih delovnih pogojev
- čim boljši izkoristek zmogljivosti obratnih sredstev
- znižanje lastnih stroškov za storitve in za obdelovance.

Pomembno je, da se lastni stroški obdelovancev znižajo ali ostanejo pri kvalitetnih prednostih vseh vrst vsaj enaki.

		DELOVNI PREDMETI			
		MATERIAL IN BLAGO		INFORMACIJE	
SPREMEMA	SPREMEM OBJEKTA	VPLUVANJE	OBDELAVA, PREDDELAVA, SPREMENJANJE	PREDELAVA	PRISANJE, BRANJE, RAČUNANJE, KONTRANJE, PREDOBROJEVANJE
	OBLIKA, USTVARJALNOST, VIDEZ (LASTNOSTI)				
	SPREMEM KRAJA	TRANSPORTIRANJE	TRANSPORTIRANJE, POTISKANJE, VLEČENJE, NOŠENJE	POSREDOVANJE	POGAJANJE, TELEFONIRANJE, TELEPRINTERSKANJE, TELEPRINTERSKOPIRANJE
	MED DELOVNIMI MESTI, DELAVNICAMI, OBRATOVALNI MESTI IN SKLADI				
PREZKUS	SPREMEM POLOŽAJA	ROKOVANJE	NATOVORITI, RAZTOVORITI, VNOSTI, IZDATI, SUKATI, OBRACATI, NHTATI	ROKOVANJE	VNAŠANJE, IZDAJANJE, ODZEMANJE, ODLAGANJE, NAJEMANJE, ODDAJANJE
	V OBLASTI DELOVNEGA MESTA				
PREZKUS	PREIZKUŠANJE	PREZKUS	MERJENJE, TEHTANJE, ŠTETJE, ANALIZIRANJE, UREJEVANJE, SORTIRANJE, POZICIONIRANJE	PREZKUSANJE	PRIMERJANJE, ŠTETJE, PREVZEMANJE, SORTIRANJE
	OBLIKA, SVRGSTVA, VIDEZ, LASTNOSTI, KRAJ, POLOŽAJ				
MIRUVANJE	PREMESTITEV ČASA	LEŽANJE	PLANIRANJE, SKLADIŠČENJE, DAJANJE V BUNKERJE, SPRAVILNOST	SPRAVLJANJE	DOKUMENTACIJA
	LEŽANJE BREZ SPREMENJANJA				
	DODATNO LEŽANJE	NEPLANIRANO	POGOJEHO Z MOTNAMI	NAHAJANJE	POGOJEHO Z MOTNAMI
SKLADIŠČENJE	PREMESTITEV ČASA	SKLADIŠČENJE	VHDNO SKLADIŠČE BLAGA, PRODAJNO SKLADIŠČE	SKLADIŠČENJE	ARHIV
	LEŽANJE V SKLADIŠČIH				

Slika 2: Načini pretoka materiala

PROMETNE IN VOZNE POTI

V osnovi se planirajo ravne prometne in vozne poti. Njihova širina je odvisna od prometnih oziroma prevoznih sredstev in tovora ter od enosmernega ali dvosmernega prometa. Prometne poti v delavnicah naj bodo urejene tako, da se tovorno blago lahko obojestransko razdeljuje (po možnosti nobene poti vzdolž kakšne stene).

Prometna pot lahko vodi horizontalno, vertikalno ali v nagibu. Prehodi morajo biti opremljeni z vrati, da varujejo pred preprihom, vonjem, prahom ali ropotom. Najmanjše motnje se dosežejo z vrati iz prozorne snovi, s pomičnimi vrati ali z rolo vrati, ki se pri prevozu samodejno odpirajo in zapirajo.

Pomen transportiranja je izjemno velik, ker nobena dejavnost ni možna brez gibanja, prevažanja in rokovanja.

VPLIVNI DEJAVNIKI

Na oblikovanje poteka transportiranja in izbiri transportnega sredstva vplivajo naslednji dejavniki oziroma njihovi elementi:

- kraj prometa (prevzem - stik s prejšnjimi postopki, prodaja)
- stik z naslednjimi postopki, vplivi okolja - prah, vročina, razsvetljava in podobno razpoložljiva energija, gostota prometa)
- prometna pot (širina, stanje vozne proge, obremenjenost, dolžina poti, višinske razlike (vzporni, padnice, nadstropja), omejitve nakladalnih dimenzij (vozni prehodi), vplivi okolja (prah, vročina, razsvetljava, mokrota, mraz)
- prevozno blago (vrsta materiala, snov - (kosovni tovor, razsuti tovor, tekočina), lastnosti - (občutljivo na pritisk, nevarno, strupeno, vonj), nakladalne enote - (palete, posode), dimenzije - teža, oblika, lega, težišče, količina)
- prometni učinek (hitrost, nosilnost, razpoložljivost, pogostost transporta, termini)
- zakonske določbe (predpisi za preprečitev nezgod in industrijskega nadzora DIN - priporočila in smernice)
- stroški (investicijski stroški, obratni stroški, gospodarnost).

Cilje oblikovanja toka materiala dosežemo s stalnim spremljanjem in kontrolo metod dela, ki nam neposredno ali posredno pokažejo možnosti za boljše rešitve.

Aleksander Ristič, inž.

ZA BOLJŠO INFORMACIJSKO KULTURO

Po opravljenih tečajih 146 računalniško pismenih več

Metka Dokl, dipl. oec., in Majda Vravnik, dipl. inž., ki smo ju naprosili, da ocenita delo v tečajih, sta poudarili, da so ju tokrat angažirali kot zunanji predavateljci. Naš pogovor se je zato sukal tudi o prednostih,

Majda Vravnik

ki jih je bilo mogoče opaziti, ker sta bili iz železarne in sta lahko izobraževali iz prakse in za prakso, za konkretno uporabo znanja v železarni, seveda pa smo se dotaknile tudi izobraževalne funkcije, mimo katere služba za avtomatizacijo proizvodnih procesov, v kateri obe sogovornici delata, Vravnikova kot vodja in Doklova kot strokovna delavka, tudi ne more.

Kot je povedala Majda Vravnik, so z računalniškimi tečaji za uporabnike začeli v letu 1988, ko so postali osebni računalniki boom. Nabavilo jih je veliko služb, znanja pa ni bilo. Najprej so organizirali izobraževanje za svoje najožje uporabnike, potem pa je počasi prišlo do širših potreb, in organiziranje tečajev je prešlo v kadrovsko službo.

"Kot posledica ene izmed reorganizacij v železarni," je nadaljevala Doklova, "je nastal tudi Informacijski center,

katerega naloga je bila tudi izobraževanje in usposabljanje uporabnikov na tem področju, poleg tega pa še instalacija različnih programskih orodij in programov. Ta dejavnost se nam je zdela zelo potrebna, saj uporabnikov nismo mogli prepustiti samim sebi in njihovi lastni iznajdljivosti pri prvem srečanju z računalnikom. Ko je bila izobraževalna dejavnost organizirana, smo prihranili veliko časa, saj so se uporabniki v nekaj dneh naučili rokovati z računalnikom in uporabljati osnovna programska orodja. Pri spoznavanju tega - za njih novega področja, niso bili prepušteni sebi, niso eksperimentirali z računalniki, ni bilo nestrokovnih posegov, zaradi česar je lahko manj okvar itd. Seveda je pa je šlo tudi za usposabljanje kot aktivnost v okviru uvajanja posameznih aplikacij v redno delovanje. Večinoma je šlo za programe, ki smo jih prilagodili sistemu in uporabnikom."

Sicer pa je, kot ugotavljata sogovornici, danes za računalniško izobraževanje med delovnim časom premalo časa in premalo ljudi. Dejavnost ni posebej organizirana in tudi Informacijskega centra ni več. Preostanejo torej tečaji.

Takšno skupinsko izobraževanje je primerno, če so dobri pogoji zanj, menita Doklova in Vravnikova. V računalniški učilnici na ravenski Gimnaziji, kjer so zadnji tečaji tudi potekali, so takšni pogoji, saj je na voljo več računalnikov, in je lahko bil poudarek na praktičnem delu, na vajah. Vravnikova, ki je vodila osnovni tečaj, kar pomeni, da je morala v 12 urah povzeti celotno srednješolsko snov o tem, kaj je računalnik, kako deluje itd., je seveda več delala teoretično.

Obe ocenjujeta, da so bili tečaji uspešni, da so z njimi dosegli namen, predvsem Doklova pa je na njih pogrešala tudi vodstvene in vodilne delavce, saj je prevladoval srednji strokovni kader. Menda kaže takšna ugotovitev na to, da je zainteresiranost vodilnih ljudi za uporabo računalnika nizka, da si le-ti morda ne znajo predstavljati, kaj lahko od računalniških orodij pričakujejo in da jim za tovrstno izobraževanje primanjkuje časa. Direktorji bi se morali zavedati, da jim osebna uporaba računalnika omogoča lažje obvladovanje podjetja in

da lahko s pomočjo računalniško podprtih informacij, zlasti v kritičnih odločitvenih situacijah, bolje odločajo.

Kaj so še pokazali tečaji?

Vravnikova ugotavlja, da se pri učenju wordstara veliko lažje godi tistim, ki že znajo oblikovati besedila na pisalni stroji. Ugotavlja tudi, da je največji problem pri programih na PC angleški jezik. Če bi bila navodila in pomoč v slovenščini, bi bilo učenje enostavnejše. Predavateljci računalništva poleg vsega drugega prevzemajo tudi vlogo prevajalca različnih ukazov.

Omenjeni tečaji so tudi pokazali prednosti, ker sta bili predavateljci železarjem iz železarne. Usposabljali sta lahko za konkretno uporabo, saj sta vaje prilagajali, in šlo je za prenos njihovih lastnih izkušenj. S tem sta povečali zanimanje pri slušateljih, ki so sploh imeli do tečajev resen odnos. Tudi zdaj, ko se sami soočajo z uporabo, se še tu in tam kaj pozanimajo pri njih, kar kaže na to, da "stvar" živi.

Že v jeseni naj bi v železarni z računalniškimi tečaji nadaljevali. Zaenkrat je to še nujna, saj Doklova in Vravnikova, ki imata ogromno stikov z uporabniki, menita, da informacijska kultura v železarni še ni na zadovoljivi ravni. Prepričani pa sta, da se bodo posledice računalniškega izobraževanja, ki sega že v

Metka Dokl

vrte in šole, sčasoma pokazale tudi v železarni. Prihajati bodo začele računalniško pismene generacije.

Helena Merkač

V času od marca do junija letos je oddelek izobraževanje organiziral računalniške tečaje iz sedmih tematskih sklopov:

UVOD V DOS, štiri skupine, 49 udeležencev

WS 5.5, ena skupina, 12 udeležencev

QPRO I, tri skupine, 29 udeležencev

DBASE III PLUS, dve skupini, 22 udeležencev

AUTOCAD, ena skupina, 14 udeležencev

SUPER PROJECT, ena skupina, šest udeležencev

PC TOOLS, dve skupini, 15 udeležencev.

Predavali so: Blanka Kaker, dipl. inž., Metka Dokl, dipl. oec, Avgust Krajnc, dipl. inž., in Majda Vravnik, dipl. inž.

SOCIALNO PARTNERSTVO IN NOVA DRUŽBENA RAZMERJA

Na to temo so 4. in 5. junija na Bledu potekali letošnji študijski dnevi kadrovskih delavcev. Organizator Izvršni odbor Zveze društev kadrovskih delavcev Slovenije, katerega član sem tudi sam, se je za to vsebino odločil, ker imajo kadrovske delavce pogosto opraviti s konflikti med delodajalci in delodajalci. Kljub zanimivi in novi tematiki sem bil edini udeleženec iz Koroške, kar je najverjetneje odraz finančnega stanja koroških podjetij. Vseh udeležencev je bilo več kot 150 in mislim, da ni bil nihče razočaran.

doдали še četrty element - delavske fonde. Vanje naj bi se stekal del navedenih profitov.

Poleg kompleksnosti predstavljenega modela je treba poudariti tudi socialne okoliščine, v katerih je nastal in bil uveden. To pa so predvsem politična vladavina socialdemokracije, močni sindikati z več kot tremi četrtinami včlanjenih delavcev, stabilne politične razmere in gospodarski napredek brez problemov.

Dr. Svetlik je nanizal naše izkušnje in postavil pomembno vprašanje: Ali smo v teh razmerah v Sloveniji sposobni

"O socialnem partnerstvu je mogoče govoriti, kadar na globalni ravni določene družbe obstaja sorazmerno visoka stopnja soglasja med glavnimi družbenimi skupinami oziroma kadar med njima ne prihaja do velikih in nekontroliranih konfliktov."

Ivan Svetlik

MODEL SOCIALNEGA PARTNERSTVA

Model, ki se je uveljavil v razvitih zahodnih državah (t.i. švedski model), je znan po eksplisitem dogovoru, ki ga sklenejo na globalni družbeni ravni nosilci glavnih družbenih interesov, to je predstavniki dela, kapitala in države. Včasih se v tej triadi pojavi še kdo drug, kar je odvisno od posebnosti posamezne dežele.

Bistvo takšne socialne pogodbe pa ni v njeni obliki, temveč v vsebini in v družbenih okoliščinah, ki jo omogočajo. Prvi element tega modela je sporazum o politiki plač med sindikati in delodajalci. Drugi element temelji na olajšanem položaju zaposlenih, kar omogoča aktivna in hkrati selektivna politika zaposlovanja, ki jo sestavljajo usposabljanje delavcev in drugi programi.

Da bi omejili inflacijo in pospešili strukturno prilagajanje gospodarstva, je potreben še tretji element modela, to je omejevanje globalnega povpraševanja, na katerega lahko vpliva država s svojo denarno in davčno politiko.

Prvi element modela omogoča uspešnim podjetjem ustvarjanje ekstra profitov, zato so mu v osemdesetih letih

doseči socialno partnerstvo, kot ga imajo druge dežele Evrope? Ugotovil je, da zelo težko, ker socialnega partnerstva ni mogoče graditi na osnovi dobre volje, ki bi jo morda pokazali vsi partnerji, pač pa na osnovi njihovega objektivnega položaja in stvarnih interesov. "Karte se torej ponovno mešajo!"

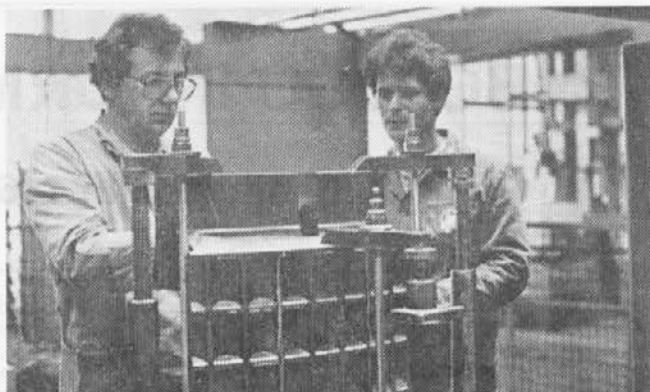
Nesporno pa je dejstvo, da se pri nas srečujemo z nizko profiliranostjo partnerjev (sindikat - delodajalec - država). Od prilagodljivosti sindikata in njegove sposobnosti je odvisno partnerstvo. Gre za to, koliko je sindikat legitimen, koliko so njegove institucije močne in sposobne spremljati gospodar-

"Pogajanja so način, kako dobimo tisto, kar si želimo - po najnižji ceni. Vendar ne zastonj.

Pogajamo se od rojstva do smrti. Pogajamo se v družbi, v službi, v zasebnem in javnem življenju. Zato vsak od nas razpolaga s številnimi pogajalskimi izkušnjami.

Pogajanja kot oblika reševanja konflikta so možna le, če sta obe stranki, udeleženi v konfliktu, pripravljeni tudi nekaj dati, odstopiti od svojih začetnih zahtev. Obenem pa morata obe stranki tudi nekaj dobiti. Zakaj bi se sicer pogajali?"

Bogdan Kavčič

ske tokove, ne pa, da mu analize delata država in zbornica.

DELAVSKA IN DELODAJALSKA ZDRUŽENJA V TUJINI

Dr. Polonca Končar je predstavila organiziranost delavskih in delodajalskih združenj v dokumentih mednarodnega prava. Republika Slovenija poskuša že sedaj čim bolj upoštevati in spoštovati vse mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila nekdanja SFRJ. Poznavanje mednarodnopravne problematike pa ni nujno le za zakonodajalca, ampak tudi za vse tiste posameznike in profesionalne skupine oziroma za vse socialne partnerje, ki v vsakdanjem življenju lahko prispevajo k uveljavljanju kolektivnih delovnih razmerij. Te pa v tržnem gospodarstvu lahko pomembno prispevajo k večji uravnoteženosti ekonomskih interesov s socialnimi pravicami. Sindikalna svoboda ne pomeni le pravice delavcev, ampak tudi delodajalcev do ustanavljanja svojih organizacij. Predstavlja predvsem vidik splošne pravice do združenja, ki omogoča uresničevanje vseh zakonskih ciljev tako enim kot drugim.

S POGAJANJE NAD KONFLIKTE

Pogajanja so le ena od oblik

reševanja konflikta med socialnimi partnerji, ugotavlja dr. Bogdan Kavčič. V vsakem konfliktu nastopata vsaj dve stranki. To je lahko posameznik, skupina ali organizacija. Družbene funkcije konfliktov so dvojne, pozitivne in negativne. Konflikt na eni strani spodbuja razvoj in je zato določena mera konflikta v skupini, organizaciji in družbi pozitivna. Če pa je konflikt premočan, lahko uniči skupino, organizacijo ali državo.

Če je konflikt neizogiben in sporazum sprtih strani ni mogoč, so možne tri oblike reševanja:

1. zmaga - poraz

2. presoja tretje strani
(V tem primeru se stranki sporazumeta za vključitev tretje strani v reševanje konflikta, ker sta sami prišli v brezizhoden položaj - arbitražo).

3. prepustitev razrešitve usodi

(Je najbolj pasivna različica, stranki ne iščeta rešitve, čeprav vztrajanje v konfliktu škoduje obema).

Obstajajo tudi drugi načini reševanja konfliktov, vendar pa zadnja skupina razrešitev temelji na pripravi strank, da je sporazum mogoč, čeprav gre za konflikt. Zato stranki aktivno iščeta sporazum. Rešitve so:

1. miroljubna koeksistenca

2. pogajanja

3. skupno reševanje problemov.

V kolektivnih pogajanjih je to prav gotovo večja uspešnost podjetja. Če so se delodajalci in delavci sporazumeli in igrjo pošteno igro, lahko ob povečani uspešnosti podjetja dobijo delavci višje plače, lastniki pa večji dobiček.

(Nadaljevanje v naslednji številki).

Povzetek Janko Kolar,
Armature Muta

KNJIŽNICE VAM PONUJAJO VEČ, KOT SI SPLOH PREDSTAVLJATE

"Če bi bolj uporabljali knjižnico, bi se izognili marsikateremu težkemu deviznemu tisočaku, ki ga mora železarna plačati še za povrh tujemu kupcu, kadar so izdelki slabi zaradi nezadostnega znanja," je pred kratkim dejal naš uporabnik.

Znanje in informacije kot dragoceni vir, iz katerega nastaja kakovostno tržno blago, so mnogo bolj dostopne, kot si marsikdo predstavlja. Zdi pa se, da je teže uzavestiti potrebo po njih.

Fond strokovne knjižnice v železarni je omejen na dve temeljni specialni področji: metalurgijo in strojništvo, v skromnejšem obsegu se širi še na nekaj drugih ved. V zadnjih treh letih je tudi nakup strokovne literature čedalje manjši zaradi znanih likvidnostnih težav. V tem času pa so nam informacijski viri postali bolj dostopni kot kdajkoli prej. Konec je omejenosti na lastni listkovni katalog. Tistemu nesrečnemu stavku: "Žal nimamo," ki ga je bilo treba prej tako pogosto ponavljati, sledi zdaj spodbudni dodatek: "Lahko pa pogledamo v druge knjižnice in si za vas izposodimo."

Knjižničar mora seveda znati uporabljati svoje orodje - računalnik ali terminal, poznati natančno sintakso in uporabnikove želje. Od tod naprej pa je stvar preprosta. Če za lažje razumevanje močno poenostavimo, je s to rečjo tako:

Vsakdo, ki uporablja terminal v železarni, ve, da je povezan s centralnim računalnikom IBM in da ta hrani toliko in toliko različnih podatkov, s katerimi vsak po svoje nekaj počne. Tam tiči tudi ves fond naše knjižnice, ki je na meniju pod št. 13, šifra 03 - parametri za izpis podatkov knjižnice - pa je dostopna na vseh terminalih. Program za iskanje literature ni najboljši, kljub temu pa je pomembno orodje, s katerim iščemo po avtorju, naslovu, geslu, žal pa ni možna kombinacija iskalnih podatkov. Podobno temu pa smo v knjižnici priključeni na Informacijski servis IZUM/COBISS v Mariboru, kjer je na voljo 22 baz podatkov (gl. sliko 1) in so dostopne 24 ur dnevno. Posamezne baze se po kakovosti in obsegu med seboj razlikujejo. Najobsežnejša je baza COBIB, kjer se je mogoče sprehajati med skoraj 600.000 bibliografskimi zapisi človeškega znanja. S programom ATLASS, ki so ga razvili na mariborskem Institutu informacijskih znanosti, se lahko lotimo dela skoraj pri kateremkoli podatku. Lahko nas zanima samo določen avtor ali naslov, če tega ne vemo, se odločimo za področje, ali pa smo radovedni, koliko publikacij je bilo izdanih v Ljubljani ali na Ravnah, koliko del je kdo napisal v določenem obdobju. Možnosti kombinacij iskalnih podatkov je mnogo, ima pa vsaka baza svojo strukturo in posebnosti pri načinih iskanja, ki jih mora knjižničar poznati. Za metalurge je npr. zanimiva baza METADEX, kjer poteka iskanje samo v angleščini, za strojnike baza MECH, za ekonomiste EKOSIC itn.

Slika 1: Baze podatkov na IZUM/COBISS Maribor

```
?files
File 1 DATAINDEX - Databases Index
File 2 COBIB - Cooperative Bibliographic Database
File 3 ISDS - International Serials Data System
File 4 BI - Biomedicina Jugoslavica
File 5 EKOSIC - Economy
File 6 BIOS - Biomedicina Slovenica
File 7 TEKS - Textile
File 8 INES - Hazardous Chemicals
File 9 SOCSIC - Sociology, Political sciences and Journalism
File 10 JUPRUS - Practice of Yugoslav Constitutional Courts
File 11 BASAM - Self-management
File 12 JUS - Yugoslav standards and technical regulations
File 13 WASTE - Waste management
File 14 CRIM - Criminology
File 15 METADEX - Metals abstracts / Alloys Index
File 16 ISO/IEC - International standards
File 17 DATAFILM - Film industry
File 18 RESTI - Referral database (ESTI)
File 19 ESTI - Education in Science and Technology Information
File 20 MECH - Mechanical Engineering
File 21 AALIB - Guide to University Libraries of Alps-Adria
```

Ko izberemo katero od teh baz ali pa želimo iskati celo po več bazah hkrati, povemo računalniku v Mariboru, kaj naj išče. V spodnjem primeru smo se odločili za bazo COBIB. Zanimala nas je avtorica Silvija Borovnik. Vidimo, da smo dobili 52 zadetkov, kar pomeni, da se bo v 52 zapisih pojavila kot pisateljica, prevajalka, kolumnistka ali recenzentka ipd. Primer:

File 2: COBIB - Cooperative Bibliographic Database
(586133 records, updated 25-MAY-1992 19:14)

```
Set Items Description
? s au = borovnik, silvija
S1 52 AU-BOROVNIK, SILVIJA
? d
Display 1/2/1
Accession number: 575990
Identification number: 29175552
Author: Borovnik, Silvija
Title: Zenske letijo v nebo
Subtitle: ob romanu Berte Bojetu Filio ni doma
Collection or serial: Literatura
Language of text: Slovenian (slv)
Publication year: 1991
```

- end of record -

?

Toliko o Atlassu, drugi podoben sistem je OPAC - online sistem katalogizacije, prek katerega so nam dostopni elektronski katalogi vseh večjih knjižnic v Sloveniji:

- Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana
- Centralne tehnične knjižnice Ljubljana
- Univerzitetne knjižnice Maribor
- Tehniške fakultete Maribor
- Pedagoške fakultete Maribor
- TAM Maribor
- Instituta Jožef Stefan
- Biomedicine Ljubljana
- Visoke pravne šole Maribor
- Ekonomsko poslovne fakultete Maribor
- katalog revij UEK
- tekstovne zbirke TRIP
- tekstovne zbirke ATLASS

Iskanje je nekoliko počasnejše kot na Atlassu, vendar prijazno in z dragocenim podatkom o tem, ali je publikacija v določeni knjižnici prosta, izposojena ali pa dostopna samo v čitalnici.

Iz spodnjega primera je razvidno, da smo v katalogu Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani potvedovali, kaj nam je dosegljivo od domačina dr. Borstnerja:

```
Au TI LA PY 10:18:40
1. Borstner, Bojan Možnosti realizma v filozofiji slv 1991 1
2. Borstner, Bojan A realistic theory of Univer eng 1989 0
3. Borstner, Bojan Universalis and laws of nature eng 1989 0
4. Borstner, Bojan Argument in smota slv 1989 0
5. Borstner, Bojan Znanstveno raziskovanje med slv 1990 0
6. Borstner, Bojan Pojasnitev zakonov narave slv 1990 0
7. Bvancner, Marija Louis Althusser in njegova fe slv 1987 1
8. Borstner, Bojan Pravljica o jari kači ali Dr slv 1991 0
```

8 zadetkov

```
Delam... str. 1/1
1. Naslov: Možnosti realizma v filozofiji znanosti : (doktorska disertacija)
Avtor: Borstner, Bojan Leto: 1991 Jezik: Slovenski Tip: monografska publikacija
IN = 099202713 Prosto SG = 431942
Return
```

Lahko se torej selimo iz knjižnice v knjižnico, iz baze v bazo, kolikor je drago našim potrebam in radovednosti. Izbiramo in zavračamo, mimogrede pa odkrivamo še povsem neznane in zanimive reči. Izbrano se potem najprej preveri, če ni morda kar na lastni polici v naši knjižnici ali pa v Osrednji knjižnici na Ravnah. Kadar ni, se odločimo za medknjižnično izposojilo, ki prav tako poteka prek računalnika z elektronsko pošto. Potem potrpimo nekaj dni (no, včasih tudi več), pa je knjiga, članek, zbornik itd. v rokah uporabnika.

Višja knjižničarka Zlatka Strgar

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

621.36 TERMoeLEKTROTEHNIKA

DAVIES, E.J.

Conduction and induction heating / E.J. Davies. - London : Peter Peregrinus, 1990. - (IEE power engineering series ; 11). - ISBN 0-86341-174-

621.74 LIVARSTVO

KATALOG kokil, kap, podložnih plošč(,) livnih plošč in lijakov / Priprava dela Jeklarne. - b.i.

623.4 VOJNA OPREMA

JANE'S armour and artillery 1991-92 / ed. by Christopher F. Foss. - 12th ed. - Surrey : Jane's information group, 1991. - ISBN 0-7106-0964-7

JANE'S infantry weapons / ed. by Ian V. Hoog. - 17th ed. - Surrey. - Jane's information group, 1991. - ISBN 0-7106-0963-9

65 VODENJE IN ORGANIZACIJA POSLOVANJA V INDUSTRIJI

IBARRET, Peter

Practice management : new perspectives for the construction professional / Peter Barret, Roderick Males. - 1st. ed. - London : E and FN Spon, 1991. - ISBN 0-419-17150-9 CROSBY, Philip B.

Vječno uspješna organizacija : umijeće rukovođenja / Philip B. Crosby. - Zagreb : Privredni vjesnik, 1990. - (Biblioteka trendovi)

Prevod dela : The eternally successful organization (The art of corporate well-being). - ISBN 86-80815-30-6

GAVRANOVIC, Ante

Vademekum za menedžere : izbor članaka iz vodećih svjetskih poslovnih časopisa / priredili Ante Gavranović, Franjo Žilić

Drago Kojić ... a.l. - Zagreb : Privredni vjesnik, 1991. - (Biblioteka trendovi)

KAVČIĆ, Bogdan

Sodobna teorija organizacije / Bogdan Kavčič. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1991. - ISBN 86-341-0645-4

McCORMACK, Mark H.

Česar vas na harvardski poslovni šoli ne naučijo / Mark H. McCormack ; prevedla Cveta Rotar. - natis. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1991. - (Gospodarska založba)

PAGE-JONES, Meilir

Practical project management / Meilir Page-Jones.

New York : Dorset House, 1985. - ISBN 09326333-00-5

658.5 ORGANIZACIJA, VODSTVO IN KONTROLA PROIZVODNJE

CROSBY, Philip B.

Kvaliteta je brezplačna : umijeće osiguravanja kvalitete / Philip B. Crosby

prevedla Dunja Vražić Stjeskal. - 2. izd. - Zagreb : Privredni vjesnik, 1989. - (Biblioteka trendovi)

Prevod dela : Quality is free. - ISBN 86-80815-29-2

GOWER handbook of quality management / edited by Dennis Lock, David J. Smith. - repr. 1991. - Worcester : Gower, 1991. - ISBN 0-566-02770-4

HAIS, Fritz

Qualität im Unternehmen : Prinzipien-Methoden-Techniken / Fritz Haist, Hansjoerg Formm. - 2. durchges. Aufl. - Muenchen ; Wien : Hanser, 1991

RAVNIKAR, Ivan

Kontrola in verifikacije lastnosti in kakovosti električnih instalacij / Ivan Ravnikar. - Ljubljana :

Elektrotehniška zveza Slovenije in ICES, 1992

SPINNER, Peter M.

Elements of project management : plan, schedule, and control / M. Peter Spinner. - 2nd ed. - Engelwood Cliffs : Prentice-Hall, 1992. - (International editions. - ISBN 0-13-249558-9

Razumevanje kakovosti / Janez Žnidaršič, Silvo Seražin, Peter Polak. - (1. natis). - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1990. - (Gospodarska založba)

658.9 TRGOVINSKI POSLI

ROBERTS, Mary Lou

Direct marketing management / Mary Lou Roberts, Paul D. Berger. - Engelwood Cliffs : Prentice-Hall, 1989. - ISBN 0-13-214784-X

669.04 METALURŠKI POSTOPKI

DAVIES, E. J.

Conduction and induction heating / E.J. Davies. - London : Peter Peregrinus, 1990. - (IEE power engineering series ; 11). - ISBN 0-86341-174-

681.3 RAČUNALNIŠTVO

KRALJ, Žiga

Framework III / Žiga Kralj. - 4. predelana in izpopolnjena izd. - Ljubljana : Fakulteta za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani, 1990

681.5 TEHNIKA AVTOMATSKE REGULACIJE

KIEF, Hans B.

NC/CNC Handbuch '91 / Hans B. Kief. - Aktualisiert und durch neue Beiträge erw. Aufl. : Ausg. '91. - Muenchen ; Wien : C. Hanser, 1991. - ISBN 3-446-18024-8

801.3 SLOVARJI

COLLINS COBUILD english language dictionary. - repr. 1989. - London ; Glasgow : Collins ; Stuttgart :

Klett, 1989. - ISBN 0-00-375021-3(Collins), ISBN 0-00-370023-2

DUDEN Stilwoerterbuch der deutschen Sprache : Die Verwendung der Woerter im Satz. - 7., voellig neu barb. und erw. Aufl. - Mannheim ; Wien : Zuerich : Dudenverlag, 1988. - (Duden ; Bd. 2). - ISBN 3-411-20902-X

ERNST, Richard

Dictionnaire general de la Technique industrielle : tenat compte des techniques et procedes les plus modernes : anglais-francais / Richard Ernst. - Tome 10 ; 1. Aufl. - Wiesbaden : O. Brandstetter, 1984. - ISBN 3-87097-118-5

GRAD, Anton

Francosko-slovenski in slovensko-francoski slovar = Dictionnaire slovene francais et francais-slovene / Anton Grad. - 6. izd. - V Ljubljani : Cankarjeva založba, 1991. - ISBN 86-361-0092-5

GRAD, Anton

Slovensko-angleški slovar / Anton Grad, Henry Leeming. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1992. - ISBN 86-341-0984-4

HERBST, Robert

Woerterbuch fuer Handel, Finanz und Recht : Deutsch-Englisch = Dictionary of commerce, finance and law : german-english / Robert Herbst. - Zug : Translegal, 1976. - ISBN 3-85942-004-6

HERBST, Robert

Dictionary of commercial financial and legal terms : Volume 1 : english, german, french = Woerterbuch der Handels-, Finanz- und Rechtssprache : Band 1 : Englisch-Deutsch-Franzoesisch = Dictionnaire des termes commerciaux, financiers et juridiques : Volume 1 : anglais-allemand-francais / Robert Herbst, Allan G. Readett. - 4th ed., revised and enlarged ; 5th impress. - Thun : Translegal, 1989. - ISBN 85942-014-3

HORNBY, Albert Sidney

Oxford advanced learner's dictionary : of current english / Albert Sidney Hornby. - 5th impress. - Oxford : Oxford University Press, 1991. - ISBN 0-19-431136-8

RENNER, Ruediger

Wirtschafts Sprache : Deutsch-Englisch, Englisch-Deutsch : Systematische Terminologie und alphabetisches Woerterbuch mit uebersetzungsbuechungen = Economic terminology : german-english, english-german : Systematic and alphabetical vocabulary with translation exercises / Ruediger Renner, Rudolf Sachs. - 4. Aufl. -

Muenchen : Max Hueber, 1965. - ISBN 3-19-006201-3

RUSSISCH-Deutsches Woerterbuch der Naturwissenschaft und Technik - Materialpruefung : Metallische Werkstoffe : mit etwa 12 000 Fachbegriffen / bearbeitet von H. Spiegel. - Berlin ; Koeln ; Frankfurt : Beuth ; Vertreib, 1974. - ISBN 3-410-80006-X

SCHAEFER, Wilhelm

Financial dictionary / Wilhelm Schaefer. - Muenchen : Deutscher taschenbuch Verlag, 191. - 2 zv.

T. 1 : Fachwoerterbuch Finanzen, Banken, Boerse : English-Deutsch. - ISBN 3-423-05804-8

T. 2 : Fachwoerterbuch Finanzen, Banken, Boerse : Deutsch-English. - ISBN 3-8006-1466-9

802.0 ANGLEŠČINA

MENNE, Saxon

Angleščina v treh mesecih / Saxon Menne ; prevedla Majda Ažman-Bizovičar. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1991. - 4 avdio kasete. - (Zbirka Cicero)

Prevod dela : Anglais simplifie

803.0 NEMŠČINA

MARTIN, Sigrid-B.

Nemščina v treh mesecih / Sigrid-B. Martin ; prevedla Ines Erceg. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1991. - 4 avdio kasete. - (Zbirka Cicero). - Prevod dela : German in three months

DISERTACIJE

ŠVAJGER, Milan

Termodinamični in kinetični model pretaljevanja EPŽ ingotov iz Cr-Ni-Mo-V jekel : doktorska disertacija / Milan Švajger. - Ravne na Koroškem, 1991

DIPLOMSKE NALOGE

DROFENIK, Bernarda

Rekristalizacija kristalnih zrn v zlitini železa in silicija mikrolegirani s selenom in kositrom : diplomsko delo / Bernarda Drofenik. - Ljubljana, 1991.

IGERC, Nataša

Malociklična utrujenost temperaturno obremenjenega orodnega jekla : diplomska naloga / Nataša Igerc. - Ljubljana, 1991

HAJNŽE, Darja

Rekristalizacija kristalnih zrn v zlitini Fe in Si (2%) : diplomsko delo / Darja Hajnže. - Ljubljana, 1991

KUŠEJ, Darko

Konstruiranje orodja za hladno zobčanje vzmeti : diplomsko delo višješolskega študija / Darko Kušej. - Maribor, 1991

NOVAK, Andreja

Prednapeti vijaki v teoriji in praksi : diplomsko delo višješolskega študija / Andreja Novak. - Maribor, 1991

PEČNIK, Marjetka

Korozijska odpornost superzlitine RAVLOY4 : diplomsko delo / Marjetka Pečnik. - Ljubljana, 1991

VREČIČ, Andrej

Laboratorijske modelne raziskave za plan kovanja na kovaškem stroju : diplomsko delo / Andrej Vrečič. - Ljubljana, 1991

KULTURA

DELA VSKI MUZEJ SE JE PREDSTAVIL V LJUBLJANI

Prvič v zgodovini slovenskega muzejstva je bil organiziran pregled slovenskih muzejev na enem mestu. To je bil 1. slovenski muzejski sejem v Cankarjevem domu v Ljubljani; odprt je bil od 25. do 29. maja letos.

Ravensko predstavitev je idejno in likovno oblikoval mladi arhitekt Borut Bončina. Predstavili smo fotografsko gradivo in drobne eksponate, ki so bili razporejeni v dveh vitrinah. Oblikovalec je uporabil barvno in črno-belo fotografijo. Koncept razstave ni bil predstaviti zgolj muzej, ampak tudi Meziško dolino. Predstavili smo jo z znakom kralja Matjaža in panoramo Pece ter z grbom občine in Najevsko lipo in s portreti osmih vidnih mož od dr. Franca Sušnika do Leopolda Suhodolčana. Muzejska stran je bila predstavljena tako, da smo opozorili na zbirke v muzeju na Ravnah in na zbirke v občini, istočasno pa je prišla do veljave kmečka in industrijska stran življenja.

Kmečka (etnološka - ta izraz je sicer mnogo širši) stran je bila predstavljena z barvnimi fotografijami kašče in dimnice s spremljajočimi črno-belimi fotografijami, industrijska (tehnična) stran prav tako z dvema barvnima fotografijama pudlovke in naprave za EPŽ, tudi s spremljajočimi črno-belimi foto-

grafijami. Naprava za EPŽ (elektropretaljevanje jekla skozi tekočo žilindro) je najnovejša pridobitev v muzeju. Na enak način, z barvno fotografijo, sta bila predstavljena spominski muzej Prežihovega Vrance na Preškem vrhu pri Kotljah in rudarska zbirka v Črni na Koroškem. V eno vitrino smo razporedili drobne etnološke predmete, v drugo pa predmete, ki opozarjajo na železarsko in rudarsko preteklost Meziške doline.

V Cankarjev dom smo šli dokaj negotovi, že hitro pa smo spoznali, da smo pristali v solidnem poprečju in da smo zelo drugačni od ostalih. Obiskovalci so nas opazili in smo bili za mnoge zelo zanimivi. Slišati je bilo dosti pohvalnih pripomb, tudi nekateri poklicni kolegi so brez ovinkov zatrjevali, da gre v našem primeru za solidno predstavitev.

Razstava kot celota je med občinstvom vzbudila precej zanimanja. Drugo pa je, kaj bo o predstavitvi zapisala strokovna kritika.

Vodstvo Zveze muzejev Slovenije načrtuje, da bi podobne skupne predstavitve slovenskih muzejev prirejali vsaki dve leti. Upamo, da bomo na njih lahko sodelovali tudi v prihodnje.

Alojz Krivograd

ZBOR, KI PRESTOPA OKVIRE

Mešani pevski zbor Rožmarin iz Kotel je v Meziški dolini prvi, ki je nastal kot cerkveni zbor, pa nastopa tudi na javnih prireditvah v domačem in drugih krajih. Letos je sodeloval na krajevni prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku, na pevskih srečanjih Od Pliberka do Traberka, pa tudi sam je organiziral več prireditev. Zelo odmeven je bil dobrodelni koncert za begunce z raznovrstnim sporedom, ob koncu sezone pa je petletnico svojega delovanja proslavil s koncertom, na katerem so ob njem nastopili pevci družine Breznik iz Pameč, peslaci folklorne skupine Rej iz Šmartna pri Slovenj Gradcu ter ansambel Drava iz Vuzenice.

Rožmarin ima korenine v hotuljskem cerkvenem zboru, ki

ga je dolga leta vodila Justa Kostwein. Ko je obnemogla, so na pobudo nekaterih pevk pred petimi leti ustanovili nov zbor. Pevovodkinja Irena Glasenčnik ga je prevzela z namenom, da bo ustvarila zbor, ki ne bo samo spremljal bogoslužja, temveč bo pel tudi posvetne pesmi. V programu imajo predvsem koroške ljudske pesmi; te pevkam in pevcom, ki so večinoma domačini, najbolj ležijo.

V začetku leta 1992 se je zbor včlanil v ZKO Ravne. Ob letnem koncertu, ki je bil v kulturnem domu v Kotljah 28. junija, je vrsta njegovih pevk in pevcev prejela Gallusova odličja in Vranceve spominke za pet, deset, petnajst in več let kulturnega delovanja. Zlata odličja so dobile pevkke, ki so v hotuljskem

cerkvenem zboru pele že od prvih povojnih let dalje.

S podelitvijo teh priznanj je ravenska ZKO prestopila okvir, ki jo je omejeval v desetletjih

samoupravnega socializma, ko cerkvenih zborov in petja v njih slovenska družba ni priznavala.

Mojca Potočnik

KOLUMB IN DOBA ODKRITIJ

Mednarodni knjižni kviz za mlade

V Sloveniji je v okviru Evropskega tedna knjige, kot v večini evropskih držav, stekla akcija "Mednarodni knjižni kviz" z naslovom "Kolumb in doba odkritij".

Kviz je pripravila nemška bralna ustanova Stiftung Lesen iz Mainz.

Tekmovanje združuje mlade iz desetih evropskih držav: Avstrije, Češke in Slovaške, Estonije, Hrvaške, Nemčije, Poljske, Rusije, Španije, Švice in letos prvič tudi Slovenije.

Pri nas so organizacijo tekmovanja prevzele: Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Zveza bralnih značk Slovenije, Zveza prijateljev mladine Slovenije in občinske splošnoizobraževalne knjižnice.

Vsebina kviza je povezana z letošnjo 500-letnico Kolumbovega odkritja Amerike. Pred petimi stoletji je Kolumb z brezmejnimi pogumom odjadral v neznane svetove. Mladim tekmovalcem, ki so se vključili v ta kviz, so se ti svetovi odpirali ob reševanju vprašanj oziroma pri iskanju odgovorov nanja.

S pomočjo priročnikov, enciklopedij in leposlovnih knjig so se sprehodili skozi stoletja dobe odkritij in spoznali tudi velike moče teh davnih časov.

Vprašanja so se nanašala tudi na tri znamenita knjižna dela svetovnih klasikov (Koča strica Toma, Poslednji Mohikanec in Gulliverjeva potovanja). Kdor od udeležencev je prebral vsaj eno od teh treh knjig, se mu bo štela med prebrana dela v programu bralne značke za šolsko leto 1992/93.

V naši občini, kjer je organizacijo kviza prevzela Koroška osrednja knjižnica Ravne, so tekmovali učenci iz vseh krajev naše doline. Tekmovali so na šolah ali v krajevnih splošnoizobraževalnih knjižnicah. Na naš naslov, kjer smo zbirali rešitve, je prispelo 200 pravih rešitev.

30. junija 1992 smo v knjižnici pripravili žrebanje, na katerem smo podelili glavno nagrado, ki pa je izlet v neznano 17. septembra na dan Zlate knjige. Glavno nagrado je pri nas prejela Helena Štamulak iz Mežice.

V Koroški osrednji knjižnici pa smo se odločili še za 10 dodatnih knjižnih in praktičnih nagrad, kajti naši mladi bralci so se kviza udeležili v res velikem številu.

Vsi sodelujoči bodo imeli možnost biti izžrebani še na žrebanju v Ljubljani (predvidoma septembra) za mednarodno nagrado. En tekmovalac iz Slovenije se bo namreč udeležil mednarodnega bralnega tabora v eni od evropskih držav.

Darja Molnar

REKREACIJA IN ŠPORT

EURO CUP '92 V SEDEČI ODBOJKI

Po štirih dnevih in po kar 31 odigranih tekmah so v petek, 3. julija, na Ravnah slovesno proglasili najboljši na letošnjem evropskem klubskem prvenstvu invalidov v sedeči odbojki. Novi evropski prvaki so postali Nizozemci, ekipa Bauw uit iz Roosendala. V finalni igri, ki jo je spremljalo prek 400 gledalcev, navzoč pa je bil tudi član Predsedstva Republike Slovenije dr. Matjaž Kmecl, ki je prvenstvo uradno zaprl, so modro-beli, kot se klub iz dežele tulpanov imenuje, premagali finsko ekipo Etela Saimaan s 3:2.

Bronasto medaljo so osvojili lanski prvaki, odbojkarji Bayerja iz Leverkusna, ki so s 3:2 premagali madžarsko ekipo Piremon. Moštvo gostitelja prvenstva IŠD Samorastnik Ravne je osvojilo 5. mesto. V zadnji tekmi prvenstva je gladko premagalo ekipo Hamburga. Naši so tretji nastopili na tem tekmovanju, ki je bilo tokrat prvič v samostojni državi Sloveniji, in dosegli najboljšo uvrstitev doslej. Ekipa trenerja Adija Urnauta, v kateri so poleg domačinov Kragelnika, Homana, Podgoršča, Mihelača, Ozmeča in Anite Urnaut nastopili še igralci iz Kamnika, Logatca, Ljubljane in Ajdovščine, je zaigrala dobro, žal pa ji je sreča večkrat obrnila hrbet. Tako so kar dve tekmi izgubili po petih nizih. Vendarle, tudi 5. mesto je za ekipo IŠD Samorastnik na tako imenitnem tekmovanju, kot je bil Euro cup 92 z 10 ekipami, odličen dosežek.

Prvenstvo, ki je bilo eno največjih letošnjih tekmovanj v Sloveniji, je imenitno uspelo. Prizadevni organizatorji Invalidskega športnega društva Samorastnik, na čelu z generalnim direktorjem prireditve Petrom Ozmečem, so storili vse, da so se tuji športniki v naši deželi počutili kar najbolje. Ob tekmovanju, kjer smo bili priča zagriženih bojov, se je namreč še našel čas tudi za navezavo stikov, za poglobljanje prijateljstev in tudi za ogled koroške krajine. Odbojkarji na Euro cupu 92 so bili v neki meri tudi ambasadorji svojih dežel, kot je na otvoritvi poudaril slavnostni govornik Vlado Vobovnik, namestnik ministra za šolstvo in šport, zato je bila prireditev na Ravnah namenjena tudi promociji Slovenije v Evropi in celem svetu. Za Ravenčane je

bil to nepozaben dogodek, tudi zaradi izvrstne organizacije.

ATLETIKA

Mitinga na Dunaju 11. in 12. julija sta se udeležila dva koroška atleta. Dani Ošep je bil drugi med člani na 1500 m, Janez Štern pa četrti v teku na 800 m.

Državnega prvenstva za člane in članice v Celju 18. in 19. julija se je udeležila tudi večja skupina atletov KAK Ravne. Z odličnimi tekomoma sta bronasti medalji dobila Uroš Vrhovnik na 800 m in Dani Ošep na 1500 m. Vrhovnik se je izkazal tudi v teku na 400 m, kjer je s časom 49,24 osvojil 4. mesto. Štafeta 4 x 400 m v postavi Leitinger, Ošep, Štern in Vrhovnik je s časom 3:20,12 osvojila 3. mesto, solidno pa je v tej disciplini tekla tudi druga štafeta KAK Ravne v postavi Brezovnik, Podžavnik, Kos in Kobovc. Bila je peta. Medaljo je za las zgrešil še Janez Štern, ki je bil 4. v teku na 800 m. Pri dekletih je bila pionirka Lucija Šegel 7. na 200 m, štafeta 4 x 400 m v postavi Balažič, Krejan, Leitinger in Šegel pa je osvojila 6. mesto.

Velika udeležba in odlični rezultati sta bili poglobilni značilnosti prvega državnega prvenstva mlajših mladincev in mladink na atletskem prvenstvu v Ljubljani 25. in 26. julija. Tekmovanja so se udeležili tudi atleti z Raven, med njimi pa so se najbolj izkazali: Peter Rapac, ki je dobil bronasto odličje na 1500 m ovire, ter Primož Praper, ki je bil peti v isti disciplini, in Marko Klemenc, ki si je pritekel 5. mesto na 3000 m. Solidno 6. mesto je dosegla tudi štafeta 4 x 300 m v postavi Krejan, Balažič, Leitinger in Šegel.

PLAVANJE

Za najmlajše plavalce in plavalke ravenskega Fužinarja v juliju ni bilo pravega počitka, saj so se skorajda sleherni vikend udeležili kakšnega tekmovanja. Najprej je bil 11. julija v Trbovljah Lučkin memorial.

Med pionirji je Čepelnik zmagal na 100 m prsno, Abraham pa je bil tretji na 100 m delfin. Pri mlajših sta Marko Šuler in Tanja Merzdovnik osvojila drugi in tretji mesti.

Prvi del državnega prvenstva za mlajše pionirje in pionirke je

bil 18. julija v Krškem, drugi pa teden dni pozneje v Kranju. Mladi varovanci fužinarjevega trenerja Andreja Polanca so na obeh tekmovanjih osvojili kopico medalj. Medalje so dobili Špela Fras, Tanja Merzdovnik in Marko Šuler, uspešna pa je bila tudi štafeta deklet, ki je osvojila prvo in tri druga mesta. V štafeti so plavale Frasova, Merzdovnikova, Šulerjeva, Knapleževa in občasno tudi Golobrančeva.

Tridnevno državno prvenstvo za kadete in mladince je bilo od 24. do 26. julija v Trbovljah. Fužinarjevi tekmovalci so dosegli naslednje uvrstitve: Miha Hribernik dve prvi mesti, Borut Dežman tretje in peto, Peter Naglič drugo, četrto in peto - vsi v konkurenci kadetov. Med mladinkami je Helena Čej osvojila tretje in četrto mesto. Štafeta kadetov 4 x 100 m mešano je osvojila 4. mesto. Miha Hribernik je nastopal v reprezentanci Slovenije, ki je od 10. do 12. julija sodelovala na mednarodnem mitingu v Ženevi. Bil je tretji na 100 in peti na 200 m hrbtno.

NOGOMET

Ali se ravenskemu nogometu obetajo boljši časi - smo v prejšnji številki IF zapisali pod fotografijo pionirjev Fužinarja, ki so nas v minulem prvenstvu razveselili z uspešnimi igrami. Toda kmalu po tem so iz nogometnega kluba sporočili, da so se na seji odbora dokončno odločili, da ukinejo člansko in mladinsko ekipo. Razlog je preprost: pomanjkanje finančnih sredstev in preskromno število igralcev.

Tako so nogometaši krenili po poti rokometašev in rokometašic ter odbojkaric Fužinarja. Večletna agonija ravenskega nogometa je naposled končana, ostaja pa trpko spoznanje, da za to športno panogo na Ravnah nismo imeli pravega posluha. Problemov, ki so se kopičili zadnja leta, niso reševali sproti, pač pa so jih poskušali reševati po svojih močeh nekateri entuziasti, kot so bili v zadnjem obdobju v klubu Alojz Ferik, Marjan Medvoz in Ljubo Milošević, če omenimo le tiste najbolj prizadevne. V zadnji sezoni, ko so nogometaši Fužinarja tekmovali v drugi mariborski podzvezi, je tem odbornikom uspelo pridobiti tudi sponzorja, toda to ni bilo dovolj, kajti matično društvo in širša skupnost nista ukrenila ničesar.

Ravne torej ostajajo brez nogometa!

Ivo Mlakar

ALPINISTIČNE NOVICE

Odprava AO Ravne - Yosemite 92 je bila na poti od konca maja do junija. Udeleženci so bili Dani Vezonik, Vlado Rotovnik, Zala Žaže in Dušan Polenik. Njihov glavni cilj je bil preplezati znano steno EL CAPITANA, skrita želja pa smer s tehnično oceno A5. Oba cilja so dosegli, poleg tega pa so preplezali še znano steno Half dome.

Po prihodu v plezalni center v narodnem parku Yosemite (ZDA) so za prilagoditev na specifično plezanje, ki ga zahtevajo kalifornijske stene, preplezali številne smeri z ocenami do 5-10a in A2-A3. Nato sta se Vlado in Dani lotila znamenite stene EL CAPITANA. V smeri Zenyatta Mondatta, ki nosi visoko oceno A5/5.7, sta najprej fiksirala štiri vrhne raztežaje, od koder sta potem vztrajala do vrha. Po petih dnevih v navpični in previsni steni, kjer se čas ustavi in štejejo le preplezani metri, kjer bolj kot kjerkoli velja pravilo "Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal", kjer noč prespiš vise v mreži kot netopir pod streho, sta izplezala. Medtem sta Zala in Dušan v severni steni Half Dome preplezala smer Regular Northwest (5.9/A2). Bivakirala sta le tri raztežaje pod vrhom in tako dosegla odličen plezalni čas. S tem vzponom sta prijetno presenetila in dopolnila uspeh odprave.

Po številnih uspešnih slovenskih odpravah v steno EL CAPITANA je Daniju in Vladu uspelo največ, kar so slovenski alpinisti tam preplezali. Veliko pa pove tudi urednik Alpinističnih novic v Delu, ki se v svojem članku sprašuje, ali se s tem vzponom in nekaterimi drugimi v preteklih letih seli pobuda slovenskega alpinizma na Koroško in Štajersko.

V poletnih mesecih pa so dejavni tudi drugi člani AO Ravne. Konec junija so imeli plezalni tabor na Jezerškem, kjer je naveza Stanko Mihev - Andrej Gradišnik preplezala novo smer v Veliki babi - 600 m visoko smer sta poimenovala "Silvova", ocenila pa sta jo s V-III.

Precej smeri pa so preplezali v steni Raduhe, ki jo najpogosteje obiskujejo.

Andrej Gradišnik

FAKTORJI ZA IZRAČUN PLAČE PO PODJETNIŠKI KOLEKTIVNI POGODBI

V tabeli so prikazani junijski izhodiščni bruto osebni dohodki po kolektivni pogodbi (KP) za posamezne tarifne razrede ter faktorji za tiste organizacijske enote oziroma podjetja, ki imajo svojo vrednost točke. To so Noži, De profundis in Železarna Ravne, kamor spadata tudi Translog in Zaščita, ker imata enako vrednost točke. Te faktorje smo upoštevali tudi pri izračunu obračunske razlike do kolektivne pogodbe za mesec junij 1992 (izpisano na plačilni kuverti).

Junijski izhodiščni bruto OD po kolektivni pogodbi so bili v primerjavi z mesecem majem 1992 višji za 6,9 % - uveljavitev eskalacijske klavzule.

Pri načinu izračuna ni sprememb. Je enak kot v prejšnjih mesecih.

JUNIJ 1992 FAKTOR ZA IZRAČUN PLAČE PO PKP

PR	TOČKE	TR	KP	FAKTOR do KP		
				ZR	NOŽI	PROFUND
	1		2	3	4	5
1/1	240	I.	31,241	1.20	1.16	1.15
1/2	300	II.	34,990	1.13	1.04	1.09
1/3	360	IV.	45,300	1.27	1.12	1.22
1/4	420	V.	49,986	1.29	1.06	1.24
2/1	280	I.	31,241	1.07	1.00	1.03
2/2	320	III.	39,051	1.21	1.09	1.16
2/3	360	IV.	45,300	1.27	1.12	1.22
2/4	400	IV.	45,300	1.22	1.01	1.17
2/5	420	IV.	45,300	1.17	0.96	1.12
2/6	460	V.	49,986	1.20	0.97	1.15
3/1	420	V.	49,986	1.29	1.06	1.24
3/2	480	V.	49,986	1.15	0.93	1.10
3/3	540	VI.	59,358	1.23	0.98	1.18
3/4	600	VI.	59,358	1.12	0.88	1.08
3/5	660	VII.	70,292	1.26	0.95	1.20
3/6	700	VII.	70,292	1.19	0.90	1.14
3/7	1050	VIII.	81,227	0.98	0.69	0.94
4/1	400	IV.	45,300	1.22	1.01	1.17
4/2	480	V.	49,986	1.15	0.93	1.10
4/3	560	V.	49,986	1.01	0.80	0.96
4/4	680	VI.	59,358	1.03	0.78	0.99
4/5	720	VII.	70,292	1.16	0.87	1.11
4/6	800	VII.	70,292	1.05	0.78	1.00
4/7	1050	VIII.	81,227	0.98	0.69	0.94
4/8	1300	IX.	96,847	0.95	0.66	0.90
4/9	1560	IX.	96,847	0.79	0.55	0.75

Sistem plač

KADROVSKA GIBANJA

Na dan priprave podatkov (20. julija) je bilo v železarni zaposlenih 4019 delavcev, v delniških družbah pa 702 delavca.

Železarna Ravne

Metalurgija	1254	31%
STO	643	16%
Tehniški sektor	673	17%
Uprava	359	9%
Vodstvo železarne	88	2%
Jeklovirarna	487	12%
Stroji in deli	525	13%

Delniške družbe

Industrijski noži	195
Translog	94
Armature	190
De profundis	101
Zaščita	122

FLUKTUACIJA DELAVCEV

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Julija smo v železarno sprejeli štiri, v delniške družbe pa dva sodelavca. Za določen čas (tri mesece) je sklenila delovno razmerje Bazdulj Nedeljka, diplomirana ekonomistka - Kontroling.

Za nedoločen čas je sklenil delovno razmerje Trstenjak Marko, ekonomist - Stroji in deli.

Pripravniki
Blatnik Bojana, ekonomistka, Kadri in organizacija (Metalurgija-Komercial), Kočnik Uroš, metalurški tehnik (nadaljevanje pripravnika).

Delniške družbe

Kogelnik Mira, kuharica, in Marunič Igor, natakar - De profundis.

PRENEHANJA DELOVNEGA RAZMERJA

Od zadnje objave podatkov pa do priprave novih je delovno razmerje prenehalo 30 sodelavcem v železarni in dvema v delniški družbi Translog.

Na služenje vojaškega roka je bilo poklicanih 14 fantov (šestim od teh je prenehalo delovno razmerje za določen čas). Deset je bilo sporazumnih prenehanj z izplačilom odpravnine, pet je bilo invalidskih upokožitev, en sodelavec je umrl.

UPOKOJITVE

Iz STO sta bila invalidsko upokojena Golob Anton, vzdrževalec orodja, in

Mongus Angela, rezalka, iz Strojev in delov Vočko Anton, strojni tehnik, in Kotnik Danica, administratorka, iz Tehniškega sektorja pa Lasnik Boris, elektronik.

Delniške družbe

Iz Transloga sta bila upokojena Bobovnik Ivan, voznik tovornjaka, in Zlebnik Jože, strokovni delavec.

Kadri in organizacija
OE Zaposlovanje

IMAMO NOVEGA MAGISTRA!

Član našega kolektiva Ivan Kac, dipl. inž., zaposlen v RRR, oddelku za planiranje kakovosti, je 29.6.1992 na Metalurškem inštitutu uspešno zagovarjal magistrsko delo pri doc. dr. Radomirju Turku z naslovom: "Izdelava ventilkov s plastično deformacijo". Iskreno čestitamo.

Sodelavci RRR

ZAHVALI

Hvala vsem prijateljem, sodelavcem, sorodnikom in znancem, da ste s toliko cvetja spremljali na zadnji poti našega

ALOJZA MERKAČA

Hvala gospodu Šipku za izbrane, premišljene besede, vsem pevcem in godbenikom za poslednji spev. Hvala svobodnemu sindikatu za pomoč.

Vse vas je imel rad!
Moja ter sinova Jernej in Matevž

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega sina, moža, očeta in dedka

FRANCA BOŽENKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in sodelavcem financ železarne, samopostrežbe Trg Ravne, bolnice Slovenj Gradec, učencem in razredničarki 5. razreda, Roku Gorenšku za poslovilne besede, ravnskemu pihalnemu orkestru, pevcem, g. župniku in vsem, ki ste ga tako množično spremljali na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter kako drugače pomagali.

Vsi njegovi

Izdaja Železarna Ravne. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marjan Gerdej, dr. Tone Pratnekar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Izdelava fotografij: Mira Čepin
Tel.: 21-131, urednik int. 6753, novinarki 6304
Tisk: Grafika Prevalje
Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

ALOJZ MERKAČ 1945 - 1992

Vsako življenje je skrivnost, ki bo ostala očem človekovim neraziskana do konca sveta, je skrivnost zase, je enkratni dar božji, je neponovljivo in vsako je spoštovanja vredno in vsakdo nosi svojo skrivnost v sebi od rojstva do groba.

Komaj mesec dni po drugi svetovni vojni je pri Čegovniku na Breznici zagledal luč sveta pokojni Alojz. Po srednji šoli se je leta 1972 zaposlil v železarni v oddelku kontrole in bil tam dvajset let.

Ko se mi je predstavil kot novi član našega oddelka, je bil redkobeseden, skrivnosten, bila sta dva, Alojz in njegova skrivnost, ki ga je spremljala vse življenje, in mu je ostala edini zvesti prijatelj, čeprav je imel mnogo dobrih in odkritih prijateljev med sodelavci in tudi zunaj fabriške ograje.

Pokojni Alojz se ob svoji skromnosti nikoli ni komolčil do funkcij, vdano in vestno je delal, kar sta mu življenje in družba nalagala v službi, v sindikatu, pa v družbi.

Posebno kot človeka smo ga cenili, saj v njegovi duši ni bilo čuti kančka zlobe, bil je zvest in dobronameren, čeprav redkobeseden, pripravljen pomagati povsod in vsakomur.

Družen je po svojem izvoru ni mogel biti, saj je izhajal iz družine, ki je med vojno za ceno lastnih življenj reševala ranjene in preganjane borce, jih hranila in skrivala, česar nikdar ne bomo pozabili in od takega očeta in od take matere otrok ne more podedovati drugega kot plemenito srce in poštenost in te lastnosti so bile največje odličje v kratkem življenju pokojnega Alojza.

Ce bi vsi ljudje nosili tako srce kot Alojz, ne bi bilo vojn, tudi sovraštva ne in ne ponižanja človeka.

Hvala ti, Alojz, za vse drobne radosti, ki si jih z redkimi besedami poklonil prijateljem in svojim dragim. Hvala ti za delež, ki si ga dal kolektivu železarne. Odhajaš ti in tvoja skrivnost, zvesta spremljevalka. Pogrešali te bomo. Do snidenja ti zaželimo miren počitek.

Mitja Šipek

IZ DOMAČIH IN TUJIH REVIJ

TEMA: ŽENSKA, DELO, DRUŽINA

DESETLETJE MATRIARHATA

Po mnenju ameriških sociologov Johna Nasbitta in Patricie Aburdene bo prihodnje desetletje v ZDA in Zahodni Evropi pripadlo ženskam. Po dveh desetletjih priprav in izobraževanja na področju poslovnih ved, pridobivanja izkušenj v praksi, po neizmernih frustracijah in konkurenčnem boju z moškimi se bodo ženske končno prebile v sam vrh vodenja in upravljanja. Eden bistvenih razlogov je visoka strokovna usposobljenost žensk in dejstvo, da so ženske denimo v ZDA močno zastopane na tistih področjih, ki se najbolj propulzivno razvijajo - na področju informatike, financ in reklame.

Vrline, kot so intuitivnost, čut odgovornosti in skrb za druge ljudi, posluh za integracijo in vključevanje posameznikov v delovni kolektiv, so namreč tiste managerske sposobnosti, katerim danes pripisujejo posebno vrednost in ki imajo po prepričanju mnogih avtorjev bolj ženske kot moške attribute.

(Vesna Smole Grobovšek: Na vrhu podjetja bodo mame; Manager, št. 1, 1992, str. 45)

NA KAKŠEN NAČIN USPETI V POKLICU

Kakšne možnosti ima pri nas ženska, da uveljavi svoje, spe-

cifično ženske lastnosti v poklicu, ki ga želi opravljati? Vedno bolj poudarjajo in vse bolj so zaželeni prav te tako imenovane ženske lastnosti, predvsem nezavrti ustvarjalnost in intuicija. Ženska pa zaradi teh lastnosti prav nič lažje ne prodre; velikokrat mora za ceno uspeha potlačiti svojo ženskost.

Veliko žensk uspe prav na macho način, naučile so se

potlačiti in zavirati svojo ženskost, vendar lahko, če si dovolj močan in trmast, uspeš tudi na svoj način.

Odgovor je jasen, pomembno je vztrajati pri ženskosti. Vendar je prav o tej ženskosti pogosto slišati značilen moški stereotip: če se ženska prebije, se ji posreči to z lisičjimi prijemi, in četudi tega ne počne, ji bodo to zelo hitro pripisali in to je tudi moški vidik tega, kaj ženskost je. Drugače bi lahko to povedali takole: če nekaj dosežeš, ne glede na to, ali v resnici kaj znaš, moški to vse preradi pripisujejo koketnosti, še več, eksploataciji lastne ženskosti. Kakšna ženska v resnici bolj uporablja svojo ženskost in manj strokovne sposobnosti, vendar pri tem ne gre za pravilo. Skratka, gre za dva skrajna pogleda: če uspešna ženska ni spogledljiva, pravijo, da je možača, če pa je spogledljiva, pripisujejo uspeh samo tej lastnosti.

(Mojca Rupar Korošec: Na ženski način; Podjetnik, februar 1992, str. 58,59)

DOPUST ZA VZGOJO OTROK

Podjetniški dogovor "Družina in poklic" je pri Daimler-Benz u nastal julija leta 1989.

Predvideva sedem do deset let družinskega dopusta po

zakonsko predpisanem vzgojnem dopustu za otroka. Zagotovljena je ponovna namestitev, enakovredno delovno mesto, tretjina dopusta se prišteje k starostnemu zavarovanju, na voljo pa so tudi vsi kvalifikacijski ukrepi, ki olajšajo ponovno zaposlitev.

Dogovor je doslej izbralo 600 žensk in dva moška, kar je približno 50 odstotkov vseh upravičencev v podjetju. Ženske na vodilnih položajih so družinski dopust izrabljale v ravno tako majhni meri kot večina moških. Kot vzrok navajajo strah pred poklicnim nazadovanjem, pri moških pa še vedno prevladuje stališče, naj otroke vzgajajo ženske.

Dvoje mnenj o podjetniškem dogovoru: "To je zelo osebna odločitev, na katero podjetje nima nobenega vpliva" in "Resnična preskušnja nas čaka šele, ko se bodo z družinskega dopusta vrnile prve uslužbenke."

(Neizčrpane rezerve: ženske; Manager, št. 2, 1991, str. 28)

NEPRIJETNOSTI NA DELOVNEM MESTU

Raziskava med ameriški uslužbenci je pokazala, da je največ nadlegovanja med kolegi in kolegicami. Glede na izjave anketiranih žensk je imelo žaljivo vedenje v 35 odstotkih primerov obliko nesramnih pripomb, pomenljivih pogledov (28 odst.), dotikanja (26 odst.), siljenja k zmenkom (15 odst.) in nezaželenih ljubezenskih klicev in pisem (12 odst.). Tudi moški so občutili nadlegovanje enake vrste, vendar je bilo teh primerov dve tretjini manj.

V večini primerov je najpreprostejši način za zaustavitev nadlegovanja, da tečnemu rečemo, naj neha.

Nadlegovanje je manj pogosto v stabilnih podjetjih, kjer uslužbenci čutijo lojalnost in pripadnost podjetju in drug drugemu. Spoznajo, da morajo z vsakim ravnati spoštljivo in rahločutno, če ne zaradi drugega, pa zato, ker bodo še dolgo delali skupaj. Posledice prestrukturiranja in recesije pa lahko ogrozijo stabilnost, in v takšnem delovnem okolju pogostejše pride do nekorektnega vedenja.

(Pasti mesenega poželenja; Manager, št. 11, 1991, str. 31-32)

